

Vastuullinen sijoittaminen Nordeassa

Piritta Halttunen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2019
Liiketalouden ala
Tradenomi (AMK), liiketalous

Tekijä(t) Halttunen, Piritta	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Toukokuu 2019
	Sivumäärä 52	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Vastuullinen sijoittaminen Nordeassa		
Tutkinto-ohjelma Liiketalous		
Työn ohjaaja(t) Anne Eskola		
Toimeksiantaja(t) -		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimuksen aihe syntyi vastuullisen sijoittamisen nousevan suosion ja sen ajankohtaisuuden myötä. Vastuullisen sijoittamisen toteutumista Nordeassa on arvioitu vähän. Tutkimuksen kohdeyrityksenä oli Nordea, mutta toimeksiantajaa ei ollut. Tutkimus rajattiin sijoitustuotteista rahastoihin, koska niiden vastuullisuus korostuu erityisesti Nordealla.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena hyödyntäen hermeneuttista tutkimusstrategiaa. Tutkimusaineisto kerättiin huhtikuussa 2019 teemahaastattelemalla Nordean henkilökunnan jäseniä, jotka työskentelevät vastuullisen sijoittamisen parissa. Haastateltaviksi valittiin harkinnanvaraisesti neljä henkilöä. Haastattelut nauhoitettiin, minkä jälkeen ne litteroitiin ja analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysiä.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordea edistää vastuullisuutta monin eri tavoin ja monella eri tasolla. Tutkimustulosten mukaan vastuullinen sijoittaminen on tapa, jolla voi vaikuttaa merkittävästi ja elää omien arvojen mukaisesti. Nordealla vastuullisuus on otettu mukaan jokaiseen säästämisen tapaamiseen. Tuloksista myös selvisi, että vastuullista rahastosijoittamista voi toteuttaa Nordeassa valitsemalla perustason tai korkeamman tason vastuullisen ratkaisun. Kaikista Nordean rahastoista löytyy perustason vastuullisuus.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta, että pankeilla on iso rooli vastuullisuuden edistämässä. Nordea tekee jatkuvaa kehitystyötä vastuullisuuden edistämiseksi sekä uusien vastuullisten tuotteiden tuomiseksi asiakkaille. Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset antavat selkeän kuvan, mikä on pankin rooli vastuullisuuden edistämiseksi ja miten vastuullista sijoittamista Nordealla toteutetaan.</p>		
Avainsanat (asiasanat) vastuullinen sijoittaminen, rahastosijoittaminen, yritysvastuu, kvalitatiivinen tutkimus		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Halttunen, Piritta	Type of publication Bachelor's thesis	Date May 2019 Language of publication: Finnish
	Number of pages 52	Permission for web publication: x
	Title of publication Responsible investing at Nordea	
Degree programme Business Administration		
Supervisor(s) Eskola, Anne		
Assigned by -		
Abstract <p>The topic of the study came from the apparent rising popularity and topicality in responsible investing. There has been little evaluation of the implementation of responsible investing in Nordea. The target company of the study was Nordea, but no clients. The investment products covered in the study were limited to funds because their responsibility is especially highlighted in Nordea.</p> <p>The study was carried out as qualitative research exploiting hermeneutic research strategies. The research material was gathered in April 2019 by theme interviewing Nordea's staff members who are working with responsible investing. The four interviewees were discretionary selected. The interviews were recorded and transcribed, after that they were analyzed by using content analysis.</p> <p>The results of the research showed that Nordea advances responsibility in many different ways and on many different levels. According to the results, investing responsibly is a way to make a significant difference and to live by your own values. Nordea has included responsibility to every savings meeting. The results also showed that in Nordea you can execute investing responsibly by choosing either the basic lever of responsibility or a higher level of responsibility solution. All Nordea's funds have the basic level of responsibility.</p> <p>In conclusion the banks have a big role in enhancing social responsibility. Nordea does continuous development work to enhance responsibility and to create new responsible products for customers. The results and conclusions of the study give a clear picture of the banks role in enhancing responsibility and how responsible investing is executed in Nordea.</p>		
Keywords/tags (subjects) Responsible investment, fund investing, corporate responsibility, qualitative research		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tutkimusasetelma	4
2.1	Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet	4
2.2	Tutkimusote ja tutkimusmenetelmät	5
2.3	Aineiston keruu ja analyysimenetelmät.....	6
3	Sijoittaminen	10
3.1	Sijoittaminen yleisesti	10
3.2	Rahastosijoittaminen	12
3.3	Rahastotyytit.....	14
4	Vastuullisuus	16
4.1	Vastuullisuus finanssialalla	16
4.2	Vastuullinen sijoittaminen	19
4.3	Vastuullisuus rahastoissa	23
4.4	Yritysvastuu	25
5	Tutkimuksen toteutus.....	27
5.1	Nordea yrityksenä	27
5.2	Tutkimusaineiston kuvailua.....	29
6	Tutkimuksen tulokset	31
6.1	Vastuullinen sijoittaminen Nordeassa	31
6.2	Vastuullisuus pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa	36
7	Johtopäätökset ja pohdinta.....	39
7.1	Tutkimuksen johtopäätökset	39
7.2	Pohdinta	43
	Lähteet	46
	Liitteet	52
	Liite 1. Teemahaastattelun runko	52

Kuviot

Kuvio 1. Säästö- ja sijoituskriteerit	20
---	----

Taulukot

Taulukko 1. Nordea lukuina 2018	28
Taulukko 2. Haastateltavien taustatiedot	30
Taulukko 3. Vastuullisuus rahastoissa	41

1 Johdanto

Vastuullinen sijoittaminen on tämän hetken nouseva trendi. Yhä useampia sijoittajia kiinnostaa, minne heidän rahansa menevät, etenkin nuoria. Vastuullisessa sijoittamisessa onkin kyse varojen sijoittamisesta omien arvojen mukaisesti. Moni asiantuntija on sitä mieltä, että sijoittamalla varansa vastuullisesti voi vaikuttaa maailmaan ja samalla ansaita rahaa. Vastuullisen sijoittamisen suosioon on vaikuttanut paljon harhaluulo, että sijoittajan tuotot kärsisivät vastuullisista valinnoista. Vastuullinen toiminta kuitenkin vähentää riskejä yritystoiminnassa, mikä tekee vastuullisuudesta järkevän tavan sijoittaa. (Korpela 2018.) Vastuullisessa sijoittamisessa keskitytään ympäristöasioiden, sosiaalisen vastuun sekä hallintotapa-asioiden huomioimiseen sijoituspäätöksiä tehdessä.

Nordean konsernijohtajan Casper von Koskullin mukaan vastuullisuus tarkoittaa oikein toimimista. Vastuullisella toiminnalla vähennetään riskejä, parannetaan toimintavarmuutta ja luodaan uusia mahdollisuuksia. Myös Nordean yhteiskuntavastuutoiminnan johtajan Erik Feldtin mukaan pankilla on tärkeä rooli vastuullisen tulevaisuuden edistämässä, koska pankki vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan toiminnallaan. (Kohti vastuullista tulevaisuutta 2018.)

Tutkimuksen aihe syntyi vastuullisen sijoittamisen trendikkyuden ja sen ajankohtaisuuden vuoksi. Vastuullisuuden suosio on kasvussa, minkä vuoksi yhä useampi miettii päätöksiä tehdessään, onko tämä vastuullista. Finanssialan vastuullisuutta ei ole paljoa tutkittu, eikä vastuullista sijoittamista pankin näkökulmasta vielä lähes ollenkaan. Pankin prosesseja vastuullisten sijoituskohteiden muodostamiseen ja ylläpitämiseen sekä pankin henkilökunnan näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta ei ole erityisesti tutkittu. Vastuullisuuden merkitys on jatkuvassa kasvussa, ja se korostuu organisaation, henkilöstön sekä yksityishenkilöiden tekemisessä.

Vastuullista sijoittamista on aiemmin tutkinut Ruotsalainen ja Kuivalainen (2019) Savonia-ammattikorkeakoulusta tekemällä tutkimuksen osakesäästäjien

näkemyksistä vastuullisesta sijoittamisesta. Hartikainen (2018) Saimaan ammattikorkeakoulusta on tutkinut opinnäytetyössään vastuullista sijoittamista piensijoittajan näkökulmasta ja Jetsonen (2018) Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta vastuullista sijoittamista ja vastuullisten rahastojen kannattavuutta.

2 Tutkimusasetelma

2.1 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimusongelma on muodoltaan yksiselitteinen ja selkeä. Se kertoo, mitä aiheesta halutaan tietää ja tutkia. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on ilmiön kuvaaminen ja ymmärtäminen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.3.1.) Tutkimuksen kohde on aina reaali maailman ilmiö, jota voidaan tutkia monista eri näkökulmista (Kananen 2011, 16). Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmana on, että vastuullisen sijoittamisen toteutumista Nordealla on arvioitu vähän. Tutkimuksen tavoitteena on ratkaista ongelma yhden tai useamman tutkimuskysymyksen avulla (mts. 19). Tutkimusongelmasta johdetut tutkimuskysymykset ovat mitä on vastuullinen sijoittaminen Nordeassa? Miten vastuullisuus näkyy pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa?

Kaikkea ei saada mahtumaan yhteen tutkimukseen, joten tutkimusta on rajattava. Rajaamalla aihetta pystytään keskittymään siihen, mitä on oikeasti tarkoitus tutkia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.3.1.) Tämä tutkimus on rajattu Nordea Suomeen yrityksenä. Sijoitustuotteissa käsitellään vain rahastoja, koska ne korostuvat huomattavasti enemmän Nordean vastuullisissa sijoitustuotteissa. Muita sijoittamisen tuotteita käydään läpi vain lyhyesti, jotta saadaan tarkempaa selvyyttä, miten rahastot muodostuvat. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena ei ole antaa sijoitusneuvoja, tulkita sijoitusten kannattavuutta tai analysoida sijoittamista yleisesti.

Tutkimus toteutetaan pankin henkilökunnan näkökulmasta, koska vastuullista sijoittamista on aiemmin tutkittu paljon yksityissijoittajien näkökulmasta ja vastuullisia sijoitustuotteita analysoiden. Pankin näkökulmasta aihetta ei ole tutkittu paljon. Yksittäisiä sijoitustuotteita ei arvioida, vaan niitä tarkastellaan kokonaisuudessaan, jotta saadaan käsitys niiden vastuullisuudesta ja vastuullisuuden arviointikriteereistä. Tutkimuksen toteuttaminen edellyttää, että Nordean vastuullista toimintaa tarkastellaan sijoitustuotteiden lisäksi myös pankin yleisellä tasolla. Näin saadaan kattava kuva vastuullisuudesta Nordeassa ja vastuullisuudesta Nordean rahastoissa.

Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen tavoitteena on luoda pohja tutkimukselle. Se sisältää tutkimukselle keskeistä aiheeseen liittyvää aineistoa ja koostuu lukuisista eri näkökulmista. Teorian tarkoituksena on myös selventää tutkittavaa ilmiötä, tarjota käsitteitä ja toimia havaintojen peilauskohteena. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.2.)

2.2 Tutkimusote ja tutkimusmenetelmät

Tutkimusotteiden (lähestymistapojen) luokittelussa yksinkertaisin tapa on jakaa ne laadulliseen (kvalitatiivinen) ja määrälliseen (kvantitatiiviseen) tutkimukseen.

Tutkimusotteen alapuolella olevat tutkimusmenetelmät voidaan jakaa aineistonkeruumenetelmiin ja analyysimenetelmiin. (Kananen 2017, 37.) Laadullisen tutkimuksen voi toteuttaa monella eri menetelmällä, joiden piirteinä korostuu tutkimuksen kohteen esiintymisympäristö, tausta, tarkoitus, merkitys sekä ilmaisun ja kielen näkökulmat (Laadullinen tutkimus 2015).

Laadulliset tutkimusmenetelmät yleensä yhdistetään haastatteluihin, kyselyn suunnittelutapaan, kohderyhmiin ja yksittäisiin tapaustutkimuksiin. Lisäksi se on kaikista tutkimusmenetelmistä joustavin ja tarjoaa useita hyväksytyjä metodeja ja rakennelmia. Vaikka laadullinen tutkimusmenetelmä ei tarjoa standardoitua rakennelmaa, se täytyy silti huolellisesti suunnitella ja rakentaa. Laadullisen tutkimuksen tulokset ovat rikkaampia ja sisällöltään antavat enemmän tietoa ilmiön

syistä ja rakenteista. Laatu on parempi kuin määrä, sillä jo muutamalta aiheelta syvällisesti ymmärtävältä tutkittavalta voi saada tarvittavat tulokset. (Shuttleworth & Wilson n.d.)

Tutkimuksen tarkoituksena on saada syvempää ja yksityiskohtaisempaa ymmärrystä ilmiöstä, jota ei ole aiemmin paljoa tutkittu. Tällöin käytetään laadullista tutkimusmenetelmää. (Kananen 2011, 41.) Tässä tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusmenetelmää, koska tarvitaan yksityiskohtaisempaa ymmärrystä vastuullisesta sijoittamisesta ja sen toteutuksesta Nordeassa. Tutkimusstrategiana käytetään hermeneuttista tutkimusta, koska opinnäytetyön tutkimusongelmana on yhteiskunnallinen ilmiö, joka vaatii useita lähestymistapoja.

Hermeneuttisessa tutkimuksessa keskeisiä asioita ovat tulkinnat ja tutkimuskohteen syvä inhimillinen ymmärrys. Subjektivistista tulkinnallisuutta hyödynnetään tekstin, kulttuurin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ja ajattelun merkitysten tutkimisessa. Hermeneuttisessa tutkimuksessa käytetään eri tavoin painottuneita tutkimuksen lähestymistapoja. Se on tyypillinen laadullisen tutkimuksen strategia. (Hermeneuttinen tutkimus 2018.)

Päämääränä hermeneuttisessa tutkimuksessa on ymmärtää kohde syvemmin ja tarkastella tekstiä vuorotellen eri näkökulmista. Tutkijalla on kohteesta aina jonkinlainen alustava mielikuva eli esiymmärrys. Kohteen ymmärtäminen laajenee näkökulmia vaihtamalla ja lopuksi palaamalla aikaisempaan näkökulmaan, jolloin päästään entistä syvemmälle. Tätä vuorottelua kutsutaan hermeneuttiseksi kehäksi. Hermeneutiikka sopii parhaiten teemahaastatteluun eikä pelkkään haastattelun tulosten tulkitsemiseen. (Kirjallisuusselvitys n.d.)

2.3 Aineiston keruu ja analyysimenetelmät

Aineistonkeruumenetelmä riippuu tutkimusongelmasta, koska sen luonne määrittelee, mikä keruumenetelmä on sopiva. Tietyllä aineistonkeruumenetelmällä hankittua aineistoa voidaan analysoida käyttämällä vain tiettyä siihen sopivaa

analyysimenetelmää. (Kananen 2011, 29.) Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan aineiston hankinnan lähtökohtana on myös tutkimusongelmat ja tutkimustehtävä, minkä perusteella aineistonkeruu menetelmät valitaan (mt. luku 6). Laadullisessa tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmiä ovat havainnointi, haastattelut, kyselyt ja dokumentit (Kananen 2017, 52).

Haastattelu on primääriaineistoa, jota kerätään tutkimusongelman ratkaisua varten. Sekundääriaineisto on olemassa olevaa aineistoa, kuten kirjat ja tilastot, joita hyödynnetään sellaisenaan tutkimuksessa. (Kananen 2017, 82–83.) Tässä tutkimuksessa sekundääriaineistona hyödynnetään muun muassa verkkokirjoja, tutkimuksia, artikkeleita, dokumentteja sekä verkkosivustoja. Primääriaineistoa kerätään haastatteleamalla henkilöitä, jotka työskentelevät Nordealla vastuullisen sijoittamisen parissa. Haastateltavat valitaan harkinnanvaraisesti sillä perusteella, että heillä on työnsä puolesta paljon tietämystä tutkimusilmiöstä. Kananen (2017, 126) mukaan laadullisessa tutkimuksessa oikea termi harkinnanvaraiseen valintaan on ”teoreettinen otanta”.

Teemahaastattelussa tutkija keskustelee tutkittavan kanssa aihe kerrallaan ennakkoon määritellyistä teemoista (Kananen 2017, 88). Puolistrukturoitu haastattelu, kuten teemahaastattelu toteutetaan esittämällä kaikille haastateltaville lähes samat teemat tai kysymykset samassa järjestyksessä. Puolistrukturoitu haastattelu sopii tutkimukseen, kun halutaan tietoa juuri tietyistä asioista eikä haluta antaa liian suuria vapauksia haastateltavalle haastattelutilanteessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 6.3.3.)

Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina teemahaastattelun muodossa, jotta jokaiselta haastateltavalta saadaan mahdollisimman laajasti heidän tarkkoja näkemyksiään tutkimusongelmasta. Puolistrukturoitua haastattelua käytetään, koska tarvitaan tietoa juuri tietyistä tutkimusongelmaan liittyvistä asioista. Teemahaastattelu on hermeneuttisen tutkimuksen tyypillisin haastattelutapa, minkä vuoksi sitä hyödynnetään tässä tutkimuksessa.

Yksi teemahaastattelun toteutustavoista on verkkohaastattelu, jolloin haastattelu tehdään esimerkiksi Internetin välityksellä hyödyntäen teknisiä ratkaisuja (Kananen 2017, 114). Tässä opinnäytetyössä osa haastatteluista toteutetaan puhelinhaastatteluina ja osa verkkohaastatteluina pikaviestintäohjelma Skypen kautta. Tutkimusta varten haastatellaan vähintään neljää henkilöä riittävän tiedon saamiseksi.

Haastattelussa tutkittavaa keskustelutetaan vapaasti valitusta aiheesta, jolloin tutkittava voi kertoa siitä mahdollisimman vapaasti ja laajasti (Kananen 2017, 43). Tutkija pyrkii ymmärtämään ja saamaan käsityksen tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä teemahaastattelun avulla. Haastattelusta saaduilla vastauksilla pyritään rakentamaan yksityiskohdista kokonaiskuva. (Mts. 90.) Jotta tämän tutkimuksen haastatteluja pystyttäisiin myöhemmin analysoimaan, kaikki haastattelut tallennetaan ja puretaan tekstiksi analysointia varten.

Kananen (2017, 132) määrittelee ääninauhoitteen purkamisen tekstimuotoon aineiston yhteismitallistamiseksi eli litteroinniksi. Litteroinnin voi jakaa kolmeen eri tasoon: sanatarkkaan, yleiskieliseen ja proposition. Sanatarkassa litteroinnissa jokainen äännähdys kirjataan ylös. Yleiskielisessä litteroinnissa teksti muunnetaan kirjakielelle ja siitä poistetaan murre- ja puhekielen ilmaiset. Propositiontason litteroinnissa kirjataan vain ydinsisältö ylös. (Mts. 135.) Tähän tutkimukseen sovelletaan yleiskielistä litterointia, jotta kerätty aineisto saadaan selvempään muotoon sekä helpommin tiivistettäväksi ja analysoitavaksi kokonaisuudeksi. Litteroidusta aineistoista etsitään yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, jotta niitä tuloksia voidaan yhdistellä ja vertailla.

Litteroitu aineisto tiivistetään muotoon, joka mahdollistaa analyysin (Kananen 2017, 136). Aineistoa tarkastellaan eritellen, tiivistäen sekä etsien yhtäläisyyksiä ja eroja. Tätä kutsutaan sisällönanalyysiksi, jonka voi toteuttaa teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti. Kun analyysi perustuu jo olemassa olevaan teoriaan, on kyseessä teorialähtöinen tutkimus. Aineistolähtöisessä tutkimuksessa keskitytään tutkimuksen aineistoon, eli teoria rakennetaan aineiston perusteella. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 7.3.2.) Tässä työssä sisällönanalyysi toteutetaan

teorialähtöisesti, jotta voidaan hyödyntää teoriassa ilmenneitä käsitteitä aineiston analysoinnissa.

Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida koko tutkimusprosessin ajan.

Luotettavuutta lisää erilaisten aineistotyyppien, teorioiden ja näkökulmien käyttö.

Tarkoitus on osoittaa, että samaan tutkimustulokseen voidaan päätyä myös erilaisten lähestymistapojen kautta. Tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia, vaan tutkimusmenetelmillä on kyettävä tutkimaan, mitä on tarkoitus tutkia. (Tutkimuksen toteuttaminen 2010.)

Tutkimukselle on asetettu tiettyjä normeja ja arvoja, joita tulisi noudattaa.

Luotettavuuden lisäämiseksi tulisi tekstiä analysoidessa pyrkiä perusteluihin ja kirjoittaa auki kategorisointeja. Haastattelussa harjoittelu ja esitetaus sekä tilanteen videoiminen tai nauhoittaminen lisäävät luotettavuutta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 3.3.2.) Tämän vuoksi tutkimuksen kaikki puhelin- ja verkkohaastattelut nauhoitetaan haastateltavien luvalla.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta arvioidaan uskottavuuden ja vakuuttavuuden kautta eli sen perusteella, miten hyvin tutkijan konstruktiot vastaavat tutkittavien tuottamia ja kuinka hyvin hän tuottaa ne ymmärrettäväksi muille. Tutkimuksen pätevyyttä arvioidessa kiinnitetään huomiota sen tekotavan perusteellisuuteen sekä siihen, ovatko tulokset ja päätelmät oikeita. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 3.3.1.) Tähän tutkimukseen käytetään laadullista tutkimusmenetelmää, joten tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan sen kannalta tarkastellen.

3 Sijoittaminen

3.1 Sijoittaminen yleisesti

Sijoittaminen on yleensä pitkäaikaista säästämistä, jonka tarkoituksena on ansaita voittoa säästetyille varoille. Sijoituksille kertynyttä voittoa kutsutaan tuotoksi. (Mitä sijoittaminen on? N.d.) Sijoittaminen on siis säästämistä, jolloin patan alle rahan laittamisen sijaan se sijoitetaan jonnekin toiveena saada sille myös tuottoa. Rahojen sijoittamiseen on monia vaihtoehtoja, kuten osakkeet, sijoitusrahastot, joukkovelkakirjalainat, kiinteistöt ja metsä. Pääsääntöinä on, että mitä suurempi tuotto, sen suurempi riski ja rahat kannattaa hajauttaa eri paikkoihin. (Sijoitus n.d.) Riski ja tuotto siis kulkevat käsi kädessä. Kun lisätään hyvää riskiä, lisääntyy tuotto. Volatiliteetilla kuvataan salkun heilunnan määrää, siksi se toimii myös hyvänä riskimittarina. (Blomster 2018.)

Arvopapereista puhuttaessa sijoittajalla on kaksi pääomavaihtoehtoa, jotka ovat korkosijoitukset ja osakesijoitukset. Korkosijoituksista saa korkoa, joka on usein etukäteen tiedossa. Korkosijoitukset voidaan jakaa pitkä- ja lyhytaikaisiin korkosijoituksiin. Pitkäaikaisia ovat esimerkiksi joukkolainat, kuten obligaatiot ja lyhytaikaisia rahamarkkinavälineet, kuten valtion velkasitoumukset sekä sijoitus- ja yritystodistukset. Lainojen riski riippuu liikkeeseenlaskijasta eli lainanottajasta, lainalajista ja laina-ajasta. Vähäriskisimmissä vaihtoehdoissa on pienempi korkotuotto kuin suurempiriskisissä joukkolainoissa. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 5.)

Osakesijoittaminen on aina ollut pitkällä aikavälillä tuottavin vaihtoehto, mutta lyhyellä tähtämellä sen riskit ovat suuremmat. Osakesijoittajan on ensin otettava selvää yhtiöistä mihin haluaa sijoittaa, jotta ymmärtää yrityksen toiminnan ja siihen liittyvät riskit. Osakesijoittamalla voi vaikuttaa yhtiön toimintaan osallistumalla yhtiökokouksiin, koska osakkeita ostamalla sijoittaja on yksi yhtiön omistajista. Osakesijoittamista varten tarvitsee arvo-osuustilin, minne osakeomistukset eli arvo-osuudet kirjataan. (Näin aloitat osakesäästämisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle 2017.)

Osakekurssien kehitystä ei voi tietää etukäteen, mistä syntyy niiden riski. Niihin vaikuttavat myös maailmantalous ja yksittäisten maiden taloussuhdanteet, mitkä voivat muuttua monista eri syistä ja aiheuttaa pörssikursseille nopeitakin nousuja ja laskuja. Osakekurssien kehityksestä aiheutuvaa riskiä kutsutaan markkinariskiksi, mikä käsittää noin 30 prosenttia kokonaisriskistä eikä siltä voi välttyä hajauttamalla. Toinen epävarmuuteen vaikuttava tekijä on yritysrisi eli yhtiön menestys, joka vaikuttaa osakkeen hintaan. Muita riskejä ovat esimerkiksi inflaatio ja aika riski, jonka mukaan osakemarkkinoiden riski nousee samalla, kun pitoaika kasvaa. (Littauer 1994.)

Donathanin, Ionanin ja Mandimursiran (2018) mukaan osakkeenomistajat voivat ottaa aktiivisen roolin yrityksissä osallistumalla ESG-asioiden päätöksien tekemiseen ja äänestämällä asioista. Sijoittajilla ja osakkeenomistajilla on mahdollisuus vastustaa kyseenalaisia toimia ja ehdottaa keinoja asioiden parantamiseen sekä vaatia yrityksiltä lisää läpinäkyvyyttä ja sitoutumista asioihin jotka mietityttävät. Näin he voivat varmistaa, että yritys varmasti kunnioittaa lupauksiaan vastuullisuudesta. (Mts. 149.)

Johdannaisia käytetään yleensä arvopaperien riskien hallintaan sekä lisätuoton hankintaan. Niiden avulla riski jaetaan arvopaperimarkkinoilla toimivien kesken siten, että riskinottohalukkaille siirretään riskiä ja varovaisimmilta osapuolilta vähennetään riskiä. Johdannaiset jaetaan optioihin, futuureihin ja termiineihin. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 6.) Sijoitusrahastojen valikoimasta löytyy rahastoja, jotka sijoittavat aiemmin mainittuihin kohteisiin sekä niiden yhdistelmiin (mts. 5).

Sijoituspalvelu

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan sijoitusneuvontaa, omaisuudenhoitoa sekä rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä ja toteuttamista. Sijoituspalveluyritys voi myönnetyn toimiluvan puitteissa tarjota näitä palveluita sekä lisäksi oheispalveluita, kuten rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalveluita. (Sijoituspalveluyritykset 2018.) Sijoitusneuvojan on kerrottava asiakkaalle, tarjoaako hänen edustamansa sijoituspalveluyritys riippumatonta vai ei-riippumatonta sijoitusneuvontaa. Riippumaton sijoitusneuvoja saa ottaa vastaan

palkkioita vain omalta asiakkaaltaan, kun taas ei-riippumaton saa ottaa palkkioita vastaa myös muilta toimijoilta. (Karhapää 2018.)

3.2 Rahastosijoittaminen

Sijoitusrahastot ovat salkkuja, jotka koostuvat osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista. Siihen sijoittaneet yksityishenkilöt, yritykset ja muut yhteisöt omistavat sen. Rahasto jakautuu yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, joihin rahastoon sijoittavilla on yhtäläiset oikeudet. Rahastoyhtiö vastaa sijoituspäätöksistä ja muusta hallinnoinnista, mutta se ei omista rahastossa olevia arvopapereita, vaan ne ovat sijoittajien omaisuutta. (Puttonen & Repo 2011, 30.) Opi osakkeet -teoksen (2003, 74) mukaan tästä syystä sijoittaja ei kannata riskiä siitä, miten rahastoyhtiö hoitaa omia varojaan, eikä sijoitusrahasto voi mennä konkurssiin.

Rahastoa valitessa ei kannata keskittyä pelkästään historialliseen tuottoon, koska tämä ei takaa tuottoa tulevaisuudessa. On hyvin todennäköistä, että viime vuosina hyvin tuottanut rahasto ei tuota parhaiten seuraavina vuosina, koska nousu on saattanut johtua kyseisen markkinan noususta eikä itse rahastosta. Toki historiallisella tuotolla on myös merkitystä, sillä menestys on saattanut johtua myös hyvästä salkunhoitajasta. Rahastoksi tulisi valita itselleen sopiva rahastotyyppi, jonka jälkeen itse rahasto. (Miten aloitan rahastosäästämisen? 2016.)

Ennen rahaston valintaa tulisi kartoittaa minkä tyyppistä rahastosijoittamista halutaan harjoittaa eli säästetäänkö esimerkiksi jotain tavoitetta varten vai pahan päivän varalle. Lisäksi on hyvä miettiä paljonko kokonaisvarallisuudesta tulee olemaan kiinni sijoituksissa. Elämäntilanteiden muuttuessa olisi hyvä tarkistaa sijoitusten riskitasojen ajankohtaisuudet. Rahastotyyppi vaikuttaa rahaston tuotto-odotukseen. Osakemarkkinoiden kehitys vaikuttaa osakerahastoihin ja korkorahastojen tuottoon vaikuttaa korkotaso. Myös sijoitusrahastonhoitajien päätökset vaikuttavat rahaston menestykseen. Rahastoyhtiön on aina tarjottava asiakkaalle rahastoesite, jotta hän voi tutustua käytännössä kaikkiin tärkeisiin

asioihin sijoituspäätökseen liittyen. (Rahastosijoittaminen, mihin kiinnittää huomiota? 2019.)

Rahasto-osuuksien ostamista kutsutaan merkinnäksi ja myymistä lunastukseksi (Opi osakkeet 2003, 75). Rahastosijoittaminen on hieman yksinkertaisempaa kuin suora osakesijoittaminen ja sijoitusten kehittymistä on helpompi seurata.

Rahastosijoittaminen sopii henkilöille, joilla ei ole mielenkiintoa tai aikaa seurata markkinoita, koska rahaston ammattisijoittajat hoitavat sen. Sijoittajan täytyy siis vain seurata oman rahasto-osuuden arvon kehittymistä. Yhdellä sijoituksella saadaan myös hajautettua omaisuutta hyvin, koska rahastot sijoittavat useisiin eri sijoituskohteisiin. Rahastosijoittamiseen liittyy kuitenkin kustannuksia, kuten merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkioita. (Opi osakkeet 2003, 47.)

Rahasto-osuuden merkinnän yhteydessä rahastoyhtiö yleensä perii merkintäpalkkion, joka on suomalaisissa rahastoissa noin yhden prosentin luokkaa merkintähinnasta. Lunastuksesta taas menee lunastuspalkkio, mikä vähennetään rahasto-osuuden arvosta. Lunastuspalkkio on yleensä samaa prosenttiluokkaa kuin merkintäpalkkiokin. Hallinnointi- ja säilytyspalkkiot vähennetään suoraan rahasto-osuuden päivittäisestä arvosta. Näillä palkkioilla rahastoyhtiö pyrkii kattamaan kaikki kulut, mitä rahaston ylläpidosta aiheutuu. Mitä aktiivisemmin rahastoa hoidetaan, sitä suuremmat sen palkkiot ovat. (OSA 6: 2009.)

Rahastosijoittamisessa hajautus eri kohteisiin tehdään asiakkaan puolesta, mutta siitä huolimatta on suositeltavaa hajauttaa sijoituksia eri rahastoihin. Erilaisiin rahastoihin hajauttamisen lisäksi voi tehdä myös ajallista hajauttamista, eli sijoittaa esimerkiksi kerran kuussa sen sijaan että sijoittaisi kerralla kaiken. Ajallinen hajautus mahdollistaa ajallisten nousujen ja laskujen eliminoinnin. (Miten aloitan rahastosäästämisen? 2016.)

Haittana rahastosijoittamisessa voi olla epätietoisuus sijoituskohteista, koska sijoittaja ei välttämättä tarkkaan tiedä, mihin kaikkialle rahasto on hänen varojaan sijoittanut. Rahastoesite kertoo rahaston sijoituspolitiikan sekä millä periaatteilla rahaston varat sijoitetaan. Sijoitusrahastot voivat sijoittaa yhden liikkeeseenlaskijan

arvopapereihin enintään kymmenen prosenttia varoista, lukuun ottamatta muutamia erikoisrahastoja, joita tämä sääntö ei koske. Sääntely pakottaa rahastot hajauttamaan sijoituksensa. (Opi osakkeet 2003, 48–49.)

3.3 Rahastotyypit

Rahastot voidaan jakaa aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin. Aktiivisesti hoidetulla rahastolla on salkunhoitaja tai useimmin salkunhoitotiimi, joka vastaa rahaston sijoituksista valitsemalla rahastoon osakkeita rahaston sijoitusstrategian mukaisesti. Passiivinen rahasto taas seuraa indeksiä, eli salkunhoitaja ostaa rahastoon osakkeita samassa suhteessa kuin ne ovat indeksissä. Rahasto ei käy aktiivista kauppaa osakkeilla, eikä ota näkemystä osakkeista. Osakkeiden painoja muutetaan vain siinä tapauksessa, jos osakeindeksin koostumus muuttuu. (Heikkilä 2016.)

Rahastoja on tuotto- ja kasvurahastoja. Tuottorahastot jakavat tuotto-osuuden sijoittajalle vuosittain, kun taas kasvurahastot eivät. Kasvurahastoissa voitto siirtyy rahasto-osuuden arvoon. Kasvurahastoissa kokonaistuotto määräytyy rahaston myyntihinnan ja hankinta-arvon erotuksena. Tuottorahaston maksaessa tuotto-osuuden yhden osuuden arvo laskee juuri sen verran. (Puttonen & Repo 2011, 32–33.)

Korkorahastot

Korkorahastot jaetaan lyhyen koron rahastoihin ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat rahamarkkinasijoituksiin, kuten korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on enintään vuoden. Pitkän koron rahastot sijoittavat pitkäaikaisiin eli yli vuoden joukkovelkakirjalainoihin. (Puttonen & Repo 2011, 65.) Näiden lainojen liikkeeseen laskijoita voivat olla esimerkiksi valtiot ja yritykset (Sijoitus rahasto-opas 2015, 7).

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat osakkeisiin, mutta ne voidaan jaotella monin tavoin, kuten sijoituskohtaisen maantieteellisen sijainnin, toimialan tai yhtiön koon perusteella.

Yritykset voidaan jakaa arvo- ja kasvuyrityksiin sen mukaan, miten markkinat odottavat heidän tuloksensa kasvavan. Arvosijoittaja ostaa halvalla ja myy kalliilla, kun taas kasvuyrityksiin sijoittava ostaa kalliutta ja pyrkii myymään entistä kalliimmalla. (Puttonen & Repo 2011, 66–67.) Sijoitusrahaston sijoituskohteet voidaan valita myös niiden eettisyyden tai yhteiskuntavastuun perusteella. Tuottotavoitteena osakerahastoilla on yleensä ylittää sijoituskohteiden mukaan valittu vertailuindeksi. (Sijoitus rahasto-opas 2015, 8.)

Yhdistelmärahastot ja indeksirahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat osakkeisiin ja korkotuotteisiin, mikä mahdollistaa sijoitusten painopisteen vaihtamisen markkinatilanteen mukaan. Rahaston säännöt määrittelevät korko- ja osakesijoitusten väliset painoarvot, vaihtelurajat ja maantieteellisen kohdistumisen. (Puttonen & Repo 2011, 70.) Indeksirahastoissa rahaston varat sijoitetaan indeksiin kuuluviin osakkeisiin. Rahastoyhtiö valitsee kyseisen indeksin ja tarkistaa indeksin painot ja siihen kuuluvat osakkeet muutaman kerran vuodessa. Osakkeita ostetaan samassa suhteessa kuin niiden paino on indeksissä. (Sijoitus rahasto-opas 2015, 9.)

Erikoissijoitusrahastot ja ETF:t

Erikoissijoitusrahastojen tulee myös sijoittaa useisiin erikohteisiin hajauttaakseen riskiä, mutta niillä ei välttämättä ole mitään prosenttirajoja, joita yksittäiset sijoitukset eivät saisi ylittää. Rahasto-osuusrahasto, joka sijoittaa toisiin sijoitusrahastoihin on myös erikoissijoitusrahasto. Tällaisen rahaston riski on yleensä pienempi verrattuna tavalliseen sijoitusrahastoon, koska se hajauttaa sijoituksensa useisiin eri rahastoihin. (Puttonen & Repo 2011, 70–71.)

Vipurahastot ottavat selkeästi suurempia riskejä kuin muut osakerahastot. Näin ne pyrkivät saamaan osakemarkkinoita korkeamman tuoton pitkällä aikavälillä. Vipurahastot käyttävät aktiivisesti johdannaisia ja pyrkivät ennakoimaan pörssikurssien ja tiettyjen osakkeiden kurssikehitystä. Hedge fund -sijoitusrahaston tavoitteena on positiivinen tuotto kaikissa markkinaolosuhteissa eli luoda absoluuttista tuottoa. Tämä onnistuu vain hyvin aktiivisella sijoituspolitiikalla, eli rahaston menestys on paljon kiinni salkunhoitajan kyvyistä. ETF-sijoitusrahastojen

osuuksilla käydään kauppaa myös pörssissä, kuten osakkeilla. Ne ovat yleensä indeksirahastoja ja voivat olla joko tavallisia tai erikoissijoitusrahastoja. (Sijoitus rahasto-opas 2015, 9.)

Rahastojen tunnuslukuja

Alpha kertoo, kuinka paljon yli- tai alituottoa sijoitus on tuottanut verrattuna markkinarisktiin ja kuvaa salkunhoitajan sijoituspäätösten vaikutusta rahaston tuottoon. Rahastoissa alpha on yleensä kannattavuusmittari. Beta kuvaa rahaston markkinariskiä ja miten herkästi rahasto reagoi markkinan muutoksiin.

Informaatiosuhde kertoo rahaston ja indeksin tuottoeron, eli kuinka paljon vuotuista lisätuottoa on kertynyt suhteessa aktiiviseen riskiin. Sharpen luku kertoo kuinka paljon lisätuottoa rahasto on tuottanut suhteutettuna tuoton volatiliteettiin.

Tracking errorista näkee, miten tarkkaan rahaston tuotto on seurannut vertailuindeksin tuottoa. Volatiliteetillä kuvataan rahaston tuoton heilunnan määrää eli mitä korkeampi volatiliteetti on, sitä suurempi epävarmuus tulevista tuotoista on. Salkun kiertonopeus kertoo, kuinka paljon keskimäärin arvopaperit vaihtuvat rahastossa vuoden aikana. (Määritelmä yleisimmin käytetyille tunnusluvuille n.d.)

4 Vastuullisuus

4.1 Vastuullisuus finanssialalla

Osa menestyvän yrityksen liiketoimintaosaamista on vastuullisuus, tällöin yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla. Taatakseen elinvoimaisuuden ja menestyksen pitkällä tähtäimellä yrityksen on tärkeää toimia ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Sen voimavarana on myös motivoitunut ja jatkuvasti kehittyvä henkilöstö. Jokaisen yrityksen tulisi määritellä, mitä vastuullisuus heidän kohdallaan tarkoittaa ja mitä se edellyttää. Tähän vaikuttaa esimerkiksi yrityksen koko, toimiala, sidosryhmät sekä toimintaympäristö.

(Vastuullisuus liiketoiminnan ytimessä 2019.)

Pankeilla on yhteiskunnassa keskeinen rooli, minkä vuoksi ne toimivat vastuullisesti kaikkia sidosryhmiään kohtaan. Ne noudattavat vastuullisuutta luottosuhteessa ja pyrkivät huomioimaan kuluttajan taloudellisen turvallisuuden. (Hyvä pankkitapa 2015, 2–3.) Finanssialalla vastuullisuus merkitsee kestävän kehityksen periaatteiden sekä hyvän pankkitavan, arvopaperimarkkinatavan ja vakuutustavan noudattamista. Finanssiala myös panostaa rahanpesun estämiseen, vahingontorjuntaan, edistää vastuullista sijoittamista ja luotonantoa, sähköistä asiointia sekä henkilöstön hyvinvointia. Vastuullisuustoimistaan he raportoivat aktiivisesti. (Vastuullinen finanssiala 2019.)

Ilmastonmuutoksella on vaikutusta rahoitusvakautteen, minkä vuoksi suomalainen finanssiala tukee Pariisin ilmastopöytäkirjan toimenpiteitä maapallon keskilämpötilan nousun estämiseksi. Finanssiala voi vaikuttaa esimerkiksi kohdistamalla rahoituksen kestävä kehitys noudattaviin kohteisiin. Yksi alan tärkeitä vastuullisuusteemoja on nuorten talousosaamisen edistäminen. (Vastuullinen finanssiala 2019.) Rahoitusalan toimijoiden on ilmoitettava asiakkailleen niiden toiminnan vaikutuksesta ympäristöön sekä maailman laajuisesti että paikallisesti. Kestävä kehitys ja vastuullisuus ovat tulleet jäädäkseen, koska ilmastonmuutos on globaali haaste, jonka ratkaisu vie aikaa. (Satuli 2018.)

Ilmastonmuutosta vastaan voi taistella vähentämällä hiilidioksidipäästöjä, mikä onnistuu esimerkiksi lyhentämällä suihkussa käytettyä aikaa, lentämällä vähemmän, vaihtamalla auton junaan tai syömällä vähemmän lihaa. Nordean Sustainable Finance -tiimin mukaan kuitenkin jopa 27 kertaa tehokkaampaa on vastuullinen eläkesäästäminen verrattuna aiemmin mainittuihin tapoihin. (Nordea – Sykettä Talouteen! 2017.)

Finanssiala voi näyttää tietä vastuullisempaan talouteen ohjaamalla asiakkaita ja osakkeenomistajia sosiaalisissa ja ympäristön haasteissa sekä mahdollisuuksissa. UNEP FI on luonut Principles for Responsible Banking, mikä pyrkii muuttamaan finanssialaa ja mahdollistamaan sen toimivan etuasemassa saavuttaakseen yhteiskunnan asettamat vastuullisuuden tavoitteet. Jo yli 130 pankkia ympäri maailman ovat osana sitä, mukaan lukien Nordea. (Banking n.d.)

Principles for Responsible Banking eli vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet muodostuvat kuudesta periaatteesta, jotka ovat

1. strategia
2. vaikutus
3. asiakkaat
4. sidosryhmät
5. hallinto ja tavoitteet
6. avoimuus ja vastuullisuus (Read the principles n.d.).

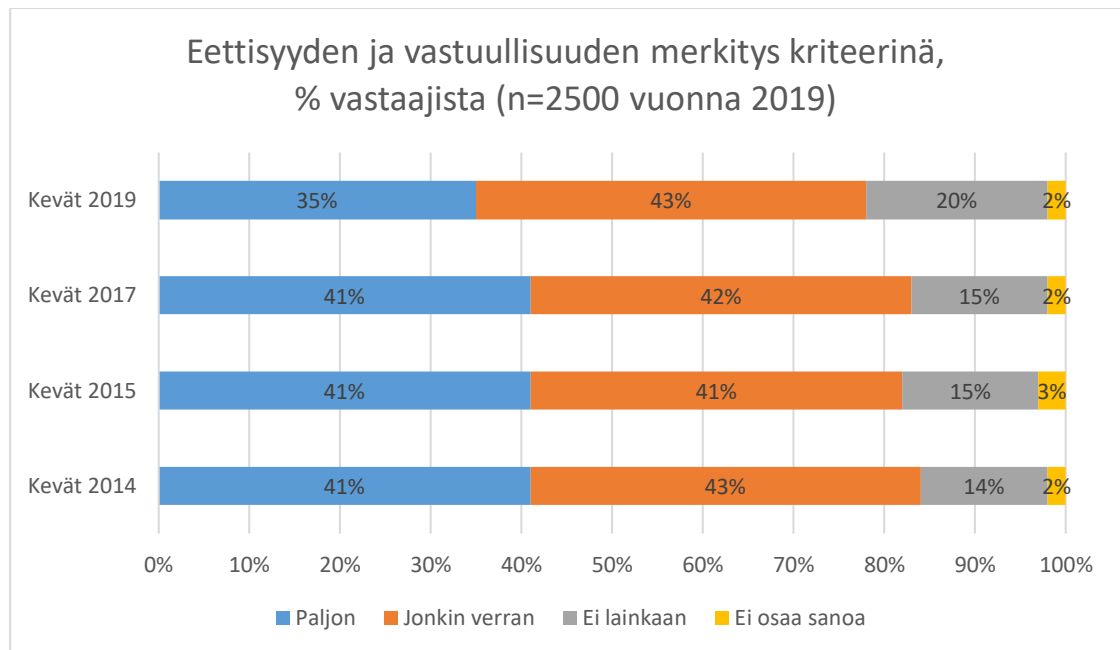
Näiden periaatteiden mukaan pankin liiketoimintastrategian on vastattava yksilöiden tarpeisiin ja autettava saavuttamaan yhteiskunnan asettamat kestävän kehityksen tavoitteet. Toiminnassaan pankin on keskityttävä asioihin, mihin se pystyy eniten vaikuttamaan. Vaikutuksella tarkoitetaan positiivisen vaikutuksen lisäämistä toimintaan, tuotteisiin ja palveluihin sekä negatiivisen vaikutuksen vähentämistä. Pankin tulee palvella asiakkaita vastuullisesti, edistää vastuullisuutta toiminnassaan sekä mahdollistaa taloudellinen toiminta, joka luo vaurautta nykyisille ja tuleville sukupolville. Sidosryhmien kanssa pankki tekee aktiivisesti ja vastuullisesti yhteistyötä saavuttaakseen yhteiskunnalliset tavoitteet. Hallintorakenteen on oltava tehokas ja kannustava vastuulliseen pankkitoimintaan. Tavoitteita sen on asetettava asioihin, joihin se pyrkii eniten vaikuttamaan. Pankin on kerrottava avoimesti positiivisista ja negatiivisista vaikutuksistaan yhteiskunnan tavoitteiden saavuttamiseksi sekä kannettava niistä vastuu. (Mt.)

Vastuullisten pankkien menestystä on tutkittu vertaamalla sitä maailman isoimpien pankkien menestykseen. Tulokset ovat osoittaneet, että arvoihin perustuvat pankit laittavat ihmiset ja planeetan etusijalle sekä ovat todistaneet olevansa vakaampia ja sinnikkäämpiä verrattuna maailman suurimpiin pankkeihin. Niiden luotonanto on myös suhteellisesti korkeammalla tasolla, omaa pääomaa on enemmän ja takaisinmaksukyky on parempi. (Real banking for the real economy 2013.)

4.2 Vastuullinen sijoittaminen

Aiemmin vastuullinen sijoittaminen on aiheuttanut sijoittajissa pelkoa huonommista tuotoista. Nykyään kuitenkin sen ajatellaan vähentävän riskejä ja parantavan tuottoja. (Huuskonen 2017.) Erkkilän (2017) mukaan myös Nordean tutkimus kumoaa pelkoja vastuullista sijoittamista kohtaan, sillä sen mukaan vastuullinen sijoitustyyli on tuottanut vuoden 2012 jälkeen selvää ylituottoa. Eli siis vastuullisimpien yhtiöiden kurssit ovat pärjänneet markkinoiden keskiarvoa paremmin. Vastuullinen sijoittaminen on yleistynyt paljon viime vuosina ja vastuullisuutta valintakriteereinään käyttävät sijoittajat ovat lisääntyneet noin 30 prosenttia vuodessa viimeisen kymmenen vuoden aikana. (Mt.)

Fianssiala ry on tehnyt tutkimuksen säästö- ja sijoituskohteiden valintakriteereistä. Valintakriteereinä oli eettisyyden ja vastuullisuuden lisäksi turvallisuus, vaivattomuus, sijoituskohteen riskittömyys, tuotto, kotimaisuus, rahaksi muuttamisen helppous, ekologisuus, eläketurva, veroedut ja sijoitusaika. Tutkimuksen mukaan tällä hetkellä tärkein kriteeri säästämis- ja sijoituskohteiden valinnassa on turvallisuus, toiseksi tärkein vaivattomuus ja kolmanneksi tärkein sijoituskohteen riskittömyys. Eettisyys ja vastuullisuus ovat tutkimuksen mukaan seitsemäksi tärkein valintakriteeri. Eettisyyden ja vastuullisuuden merkitys säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerinä on kuitenkin ollut viime vuosina laskussa (ks. kuvio 1). (Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2019, 19–20.)

Kuvio 1. Säästö- ja sijoituskriteerit (Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2019, 20, muokattu)

Nordea oli teettänyt Taloustutkimus Oy:n kautta tutkimuksen vastuullisesta sijoittamisesta. Tutkimuksen mukaan vastuullinen sijoittaminen on erityisen tärkeää alle 25-vuotiaille sekä yli 65-vuotiaille. Erityisesti nuoret suomalaiset naiset pitivät vastuullisuutta pakollisena kriteerinä sijoituksilleen. Naiset ovat myös enemmän turvaa hakevia sijoittajia miehiin verrattuna sekä uskovat vastuullisuuden tuovat mukanaan parempaa tuottoa. (Nordea's survey: Finnish women are responsible and cautious investors 2018.)

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan ESG-asioiden (Environmental, Social and Governance) huomioimista eli siis ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan liittyvien asioiden huomioimista sijoitustoiminnassa. Usein vastuullisella sijoittamisella pyritään laajempaan riskienhallintaan ja hyvien sijoitustuottojen varmistamiseen. Sillä voidaan myös hakea yhteiskunnallista hyväksyntää, parempaa maineenhallintaa sekä valmistautua viranomaisten tuleviin

vaatimuksiin. (Vastuullisen sijoittamisen opas 2017, 4.) Huuskosen (2017) mukaan vastuullisen sijoittamisen varhaisimmassa vaiheessa salkusta lähinnä karsittiin ei-vastuulliset yritykset pois. Vasta myöhemmin vastuullista sijoittamista alettiin arvioimaan laajemmin, kuten ESG-asioiden kautta. (Mt.)

Instituutiosijoittaja sijoittaa varallisuutta asiakkaiden ja edunsaajien puolesta, tällaisia ovat esimerkiksi pankit, vakuutusyhtiöt ja rahastoyhtiöt (Instituutiosijoittaja 2016). Suomalaisten instituutiosijoittajien käsitykseen vastuullisesta sijoittamisesta ovat vaikuttaneet merkittävästi YK:n vuonna 2006 julkistamat vastuullisen sijoittamisen periaatteet, eli Principles for Responsible Investment, lyhennettynä PRI (Vastuullisen sijoittamisen opas 2017, 4). Huuskosen (2017) mukaan jo selvä enemmistö institutionaalisista sijoittajista vaatii, että heidän sijoitusstrategiansa toteuttajat huomioivat vastuullisuusasiat osana sijoitustoimintaa.

PRI koostuu kuudesta periaatteesta, joita tulee noudattaa. Sopimuksen allekirjoittanut sitoutuu

7. liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja
  8. aktiivisuuteen omistajina ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihin ja -säännöksiin
  9. edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia
  10. edistämään vastuullista sijoittamista ja sen käyttöönottoa sijoitustoimialalla
  11. työskentelemään yhdessä muiden sijoittajien kanssa edistääkseen vastuullista sijoittamista
  12. raportoimaan toimistaan ja edistyksensä vastuullisessa sijoittamisessa.
- (About the PRI n.d.)

Vastuullista sijoittamista voidaan tehdä hyödyntämällä ESG-integrointia, teemasijoituksia, suosimista, poissulkemista, aktiivista omistajuutta ja vaikuttamista. Lähestymistapoja on useita, ja sopivan valitseminen voi riippua esimerkiksi sijoitusstrategiasta, tavoitteista tai periaatteista. Useita eri lähestymistapoja voi käyttää myös rinnakkain. Rahastojen kohdalla voidaan esimerkiksi käydä aktiivista vuoropuhelua rahastonhoitajien kanssa. (Vastuullisen sijoittamisen opas 2017, 6.)

Vastuullista sijoitusstrategiaa tehdessä olisi ensin määriteltävä tavoitetaso ja mitä vastuullinen sijoittaminen omassa organisaatiossa tarkoittaa. Kun pohditaan sijoituskohteen poissulkemista, täytyy arvioida, missä määrin harkinnanvaraa käytetään ja onko olemassa sijoituksia, joita ei missään tapauksessa hyväksytä. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet voivat sisältää esimerkiksi lakien ja säädösten noudattamista, kansainvälisiä standardeja sekä poissulkemiskriteerejä. (Mts. 11–12.)

Sijoitusorganisaatiossa määritellään henkilöt, jotka vastaavat vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamisesta päivittäisessä toiminnassa. Lisäksi tarvitaan henkilöt, jotka vastaavat rajanvedosta vaikeissa tapauksissa ja määrittelevät perusteet hyväksyttävälle toiminnalle. Organisaation on myös luotava toimintasuunnitelma, asetettava varainhoitajille vaatimukset, valvottava sijoituksia jatkuvasti sekä huolehdittava sisäisestä ja ulkoisesta raportoinnista. (Mts. 14–15.)

Vastuullinen sijoittaminen perustuu arvoihin, joiden pohjalta on päätetty sulkea pois yhtiöitä tai toimialoja sijoitusuniversumista, kuten esimerkiksi tupakkayhtiöt. Vastuullisen sijoittamisen ympärille on rakentunut lukuisia asiaan keskittyneitä yrityksiä. Yksi näistä yrityksistä on Sustainanalytics, jonka keräämää vastuullisuusaineistoa hyödyntää esimerkiksi Morningstar vastuullisuusratingissään. (Oever 2016.) Vastuullisuuteen liittyvät ongelmat vaikuttavat yhtiöiden arvoon. Esimerkiksi energian käytöstä aiheutuu kustannuksia ja eri energialähteet aiheuttavat erilaisia riskejä. Myös lapsityövoiman käyttö voi tuhota brändin. (Matteini 2018, 16.)

Vastuullinen sijoittaminen syntyi parikymmentä vuotta sitten, kun yritysskandaalit aiheuttivat tuhoa ympäristölle, taloudellista tappiota ja maineen menetystä. Sijoittajat alkoivat välttelemään ikäviä yllätyksiä ja vaatimaan yrityksiltä avointa toimintaa. Nykyään kuluttajat vaativat entistä enemmän vastuullisuutta sekä tietoa yrityksen toiminnasta ja seurauksista. Vastuullinen sijoittaminen on saanut myös kritiikkiä, jonka mukaan ongelmana on selkeiden markkinastandardien, yhteisen terminologian ja sääntöjen puuttuminen. (Satuli 2018.)

4.3 Vastuullisuus rahastoissa

Morningstarin vastuullisuusratingin avulla sijoittajat voivat tarkastella rahastojensa salkkujen vastuullisuutta sekä miten vastuullisia ovat rahastot, jotka ilmoittavat sijoittavansa vastuullisiin yrityksiin. Se kertoo miten hyvin yhtiöt, joihin rahasto sijoittaa, ovat hallinneet ympäristö-, yritys- ja yhteiskuntavastuun riskejä. Jos rahaston varoista vähintään puolet on sijoitettu yrityksiin, jotka ovat saaneet vastuullisuusarvosanan, rahasto pisteytetään vastuullisuuden osalta. (Toimivatko vastuulliset rahastot niin kuin sanovat? 2016.)

Vastuullisuutta tavoittelevia rahastoja ohjaa sijoituspäätöksissä mm. ympäristövastuu- ja ihmisoikeuskysymykset. Yhteiskuntavastuuta korostava rahasto voi aktiivisesti sijoittaa ympäristötietoisiin tai toimivia työmarkkinasuhteita arvostaviin yrityksiin ja näin edistää pyrkimyksiään. Morningstar-vastuullisuusrating kostuu vastuullisuuspisteistä, eli ESG-arvosanasta sekä kiistanalaisuuden arvosanasta, mikä perustuu eri sijoituskohteiden arvosanojen vertailuun saman rahastoluokan rahastojen kesken. (Toimivatko vastuulliset rahastot niin kuin sanovat? 2016.)

Joutsenmerkki on Pohjoismainen ympäristömerkki, joka näkyy nykyään myös joissain rahastoissa. Se kertoo rahaston noudattavan tiukkoja ESG-kriteerejä sekä pyrkivän vaikuttamaan yrityksiin ja edistämään kestävästä kehitystä. Joutsenmerkityissä rahastoissa ei ole yrityksiä, jotka loukkaavat ihmisoikeuksia, tekevät vakavia ympäristörिकoksia, tuottavat energiaa fossiilisista lähteistä, valmistavat aseita ja tupakkaa. Joutsenmerkitty rahasto sijoittaa vähintään puolet varoistaan yrityksiin, joilla on vahva vastuullisuusprofiili. Kaiken tämän lisäksi rahastoyhtiö tekee ainakin kerran vuodessa raportin, missä esittelee vastuullisuustyön tuottamia tuloksia. (Santaharju 2017.)

Sijoitusten hiilijalanjälkeen huomion kiinnittäminen on hyvä tapa torjua ilmastonmuutosta. Eri toimialat ja yritykset vaikuttavat kasvihuonepäästöjen muodostumiseen. Rahastoihin on mahdollista laskea hiilijalanjälki, jos tarvittavat

tiedot ovat saatavilla. Useissa rahastoissa hiilijalanjälki on valmiiksi laskettuna. (Rahastojen hiilijalanjälki 2018.)

Rahastoihin tehdään negatiivista ja positiivista arviointia, negatiivisella karsitaan ei halutut yritykset pois salkusta, kuten tupakkayhtiöt. Positiivisella arvioinnilla taas löydetään yritykset, jotka ovat haluttuja ja ne sisällytetään salkkuun. Puhdas teknologia, hyvät paperit ihmisoikeuksista tai monipuolisesta työvoimasta ovat positiivisia asioita. Tutkimuksien mukaan tyypillisimmät vastuullisista rahastoista pois suljetut osakkeet ovat olleet alkoholi-, tupakka-, uhkapeli-, ase-, sota- ja ydinteollisuuden alalla. (Humphrey, Warren & Boon 2016, 265.)

Jotta voidaan varmistaa yrityksen sopivan rahaston arvoihin, yrityksille tehdään tarkka arviointi. Ihmisillä on todella paljon erilaisia arvoja ja uskoja, mikä asettaa haasteita rahastonhoitajille määrittellä osakkeet, jotka heijastavat sopivan yhdistelmän arvoja houkutelakseen sijoittajia. Esimerkiksi rahastot, jotka keskittyvät ympäristöasioihin valitsevat yrityksiä, jotka tekevät enemmän kuin vain täyttävät ympäristön kannalta minimivaatimukset. Vastuullisten rahastojen palkkiot saattavat olla korkeammat kuin normaalien rahastojen, koska rahastonhoitajat käyttävät paljon aikaa taustatutkimukseen. (Heyford 2018.)

On varmistettava että rakenne on kohdillaan, itsenäistä arviointia harjoitetaan ja asianmukaiset ohjaimet löytyvät, jotta voidaan varmistaa rahaston menevän siihen suuntaan kuin sen on tarkoitettu. Tämä myös mahdollistaa sijoittajille mielenrauhan, kun he tietävät että standardeja noudatetaan ja sääntöjä ei rikota. On myös indeksejä, jotka toimivat vertailuarvoina ja useita tuhansia rahastoja ja yrityksiä, joista raportoidaan ESG-asioissa. Vastuulliset sijoitustuotteet tarjoavat vaihtoehdon perinteisille sijoituksille. (Brooks 2015.)

Donathanin, Ionanin ja Mandimursiran (2018, 153) mukaan vastuullisilla rahastoilla on potentiaalia suoriutua paremmin tulevaisuudessa, kuin ei-vastuulliset rahastot. Isossa kuvassa ja pidemmällä aikavälillä vastuulliset rahastot mahdollistavat tasaisemmat tuotot, kun taas ei-vastuulliset rahastot pysyvät epävakaina. Kun vastuullisesta sijoittamisesta tulee valtavirtaa, tulevaisuuden infrastruktuuri ja

puitteet suosivat enimmäkseen sijoituksia ja yrityksiä, jotka ottavat vastuullisuuden huomioon (mts. 154).

4.4 Yritysvastuu

Yritystoiminta vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan ja ympäristöön, sekä yhteiskunta ja ympäristö vaikuttavat yritystoimintaan. Yritysvastuu on tärkeä osa yrityksen ansaintalogiikkaa. Yritysvastuusta puhuttaessa käsite jaetaan yleensä taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen. Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan yritystoiminnan tuottamaa taloudellista lisäarvoa ja miten se jakautuu yrityksen ja sen eri sidosryhmien kesken. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 17.)

Siihen liittyy myös yritysvastuukysymyksiä, kuten mitä riskejä ilmastonmuutos aiheuttaa pitkän aikavälin liiketoiminnalle. Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimista, osaamisen kehittämistä, ihmisoikeuksien kunnioittamista, tuotevastuuta, kuluttajansuojaa sekä hyviä toimintatapoja yritysverkostossa sekä lähiyhteisö- ja yhteiskuntasuhteissa. Ympäristövastuu painottuu luonnonvarojen tehokkaaseen ja säästäväiseen käyttöön sekä vesien, ilman ja maaperän suojeluun. On tärkeää turvata luonnon monimuotoisuus, torjua ilmastonmuutosta sekä ottaa vastuuta tuotteiden elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista ja toiminnan arvoketjusta. (Mts. 18.)

Pörssisäätiön ja Suomen Osakesäästäjien kyselytutkimuksen mukaan 57 prosentille suomalaisille yksityissijoittajille vastuullisuusnäkökulma sijoituspäätöksiä tehdessä on tärkeä. 37 prosenttia ei arvioi vastuullisuutta sijoituskohteita valitessaan. 42 prosenttia vastaajista jättää sijoittamatta joihinkin yrityksiin vastuullisuussyistä ja 35 prosenttia joihinkin toimialoihin. Lisäksi naiset huomioivat hieman enemmän vastuullisuuden kuin miehet. Vastuullisuus on osa riskienhallintaa, se kiinnostaa yhä enemmän ja näkyy sijoituspäätöksissä. Epäilyttävä toiminta usein laskee yhtiön arvoa, joten vastuullisuuden huomioiminen on myös taloudellisesti järkevää. EU on tuomassa yritys vastuun yhtenäisiä kriteerejä koko unionin alueelle. Suomessa

säännökset tulevat voimaan jo tänä kesänä. Tällä pyritään parantamaan päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja osakkeenomistajien päätösvaltaa. (Simola 2019.)

Yrityksille merkittävä kannustin on ollut sijoitus- ja rahoitusmaailman osoittama kiinnostus yritysten vastuullisuuteen. Esimerkiksi yritys vastuun pörssi-indeksejä käytetään arvioimaan yritysten suorituskykyä ja toimintaa vastuullisuuden näkökulmasta. Tulokset ovat antaneet selkeitä viitteitä siitä, että vastuulliset yritykset menestyvät paremmin ja vastuullisuus vahvistaa kilpailukykyä. Yritysvastuullisuus on tunnusmerkki hyvin johdetusta ja menestyvästä yrityksestä. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 10.) Yhä useampi yritys raportoi vastuullisuudesta joko vuosikertomuksen yhteydessä tai erillisenä yritys vastuuraporttina (mts. 7).

Yritysten vastuullisuustyötä ohjaavia kansainvälisiä ohjeita ovat esimerkiksi OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, YK:n Global Compact-aloite ja Global Reporting Initiative. OECD:n tarkoituksena on auttaa monikansallisia yrityksiä toimimaan sopuosinnussa yhteiskuntavastuuta koskevien odotusten kanssa. Ohjeissa puututaan esimerkiksi tietojen ilmoittamiseen ja niiden laatuun, työelämän suhteisiin, ympäristönsuojeluun, kuluttajansuojakysymyksiin, lahjonnan torjuntaan, verotukseen ja teknologian siirtoon. YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet tarkoittavat yrityksen kannalta heidän vastuuta kunnioittaa ihmisoikeuksia ja tehdä korjaavia toimenpiteitä asioihin. (Koipijärvi & Kuvaja 2017.)

Global Compact -aloite koostuu kymmenestä periaatteesta, jolloin yritys

1. tukee ja kunnioittaa ihmisoikeuksia vaikutuspiirissään
2. huolehtii, ettei loukkaa ihmisoikeuksia
3. vaalii yhdistymisvapautta ja yhteisöllisen neuvottelu oikeuden tunnustamista
4. edistää pakkotyön poistamista
5. edistää lapsityövoiman poistamista
6. tukee syrjinnän poistamista
7. huomioi varovaisuusperiaatteet ympäristöasioissa

8. edistää vastuullisuutta ympäristöasioissa aloitteita tekemällä
9. kannustaa ympäristöystävällisen teknologian kehittämistä ja jakamista
10. toimii korruptiota vastaan. (Mt.)

Global Reporting Initiative (GRI) on kansainvälinen yritysvastuun raportointiohjeistus, jonka tarkoituksena on kehittää vastuullisuusraportoinnin käytäntöjä paremmalle tasolle ja toimia viitekehyksenä organisaation taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristötoiminnan raportoinnissa (mt.).

5 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena käyttäen hermeneuttista tutkimusstrategiaa. Tutkimusta varten teemahaastateltiin puhelimitse ja Skypen välityksellä Nordean neljää työntekijää, jotka toimivat vastuullisen sijoittamisen parissa. Kaikki haastattelut kestivät noin 30 minuuttia. Haastattelut litteroitiin yleiskieliseen muotoon ja analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen. Johtopäätöksissä teoreettista viitekehystä sidotaan tutkimuksesta saatuihin tuloksiin.

5.1 Nordea yrityksenä

Tämän tutkimuksen kohdeyritys on Pohjoismaiden suurin finanssipalvelukonserni Nordea. Nordea on myös yksi Euroopan suurimmista pankeista, ja sillä on toimipaikkoja 20 maassa. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on Pohjoismaiden suurin yritys ja yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta finanssipalveluyrityksestä (ks. taulukko 1). (Yhteenveto Nordeasta 2018.)

Taulukko 1. Nordea lukuina 2018 (Yhteenveto Nordeasta 2018)

Henkilöasiak kaita	Yritysiasiak kaita	Henkilöstö määrä	Liiketoiminnan tuotot yhteensä	Taseen loppusumma
9,3 miljoonaa	572 000	28 990	9 miljardia euroa	551,4 miljardia euroa

Nordean tehtävä pankkina on muuntaa säästöjä rahoitukseksi, hallita luotto- ja rahoitusriskejä sekä mahdollistaa maksut ja muut suoritukset tehokkaasti ja turvallisiksi. Taloudellisen tasapainon takaaminen on osa Nordean vastuullisuutta. Nordea on valittu kahtena vuotena peräkkäin maailman sadan vastuullisen yrityksen joukkoon. Nordea on tukenut YK:n Global Compactia yli 15 vuotta ja jatkaa myös tulevaisuudessa. (Sustainability Report 2018, 5–6.)

Pankilla on tärkeä rooli talousrikosten ehkäisemisessä. Nordea on muutaman viimevuoden aikana huomattavasti vahvistanut rahaliikenteen monitorointia estääkseen talousrikoksia. Esimerkiksi uusien asiakkaiden kohdalla Nordea kysyy heiltä useita kysymyksiä ymmärtääkseen keitä he ovat ja mistä tilivarat ovat peräisin. Kaikki Nordean rahastot käyvät säännöllisesti läpi arvioinnin, jonka avulla tunnistetaan yrityksiä, jotka saattavat rikkoa lakeja tai ESG-asioita. (Mts. 9–10.) Nordea raportoi yritys vastuusta ja toimistaan vastuullisuuden eteen säännöllisesti. Nodean vastuullisuusraportit ovat kaikkien luettavana niiden verkkosivuilla.

Nordean tavoite on luoda tuottoa vastuullisuuden kautta. Nordea hallinnoi yli 217 biljoonaa euroa arviolta 1,8 miljoonalta sijoittajalta maailmassa, minkä vuoksi se kokee velvollisuuden luoda tuottoa olemalla vastuullinen sijoittaja. Nordea Asset Management on kehittänyt menettelytavat ja sijoitustuotteita varmistaakseen, että yritykset mihin se sijoittaa vastaavat odotuksia ESG-toiminnallaan. (Responsible investment policy 2019, 2.)

Ilmastonmuutos aiheuttaa vakavia riskejä globaaliin talouteen ja monien eri alojen sektoreihin. Nordea pyrkii tukemaan osakkeenomistajiaan ja vaikuttamaan positiivisesti yhteiskuntaan missä se toimii. Se myös mittaa ja raportoi rahastojen vaikutuksia ilmastoon, eikä sijoita yrityksiin, jotka harjoittavat paljon hiilikaivostoimintaa. Nordea rohkaisee asiakkaitaan, salkkuyhtiöitä ja toimittajiaan arvioimaan liiketoiminnallisia haasteitaan ja mahdollisuuksia kasvihuonekaasupäästöjen suhteen sekä ilmatoriskejä liiketoiminnassaan, tuotteissaan ja palveluissaan. Nordean pyrkii myös kehittämään uusia tuotteita vastatakseen ilmastoystävällisten sijoitustuotteiden kysyntään. (Nordea Position Statement on Climate Change n.d.)

5.2 Tutkimusaineiston kuvailua

Opinnäytetyöhön kerätyn aineiston avulla pyrittiin saamaan vastaus tutkimuskysymyksiin: Mitä on vastuullinen sijoittaminen Nordeassa? Miten vastuullisuus näkyy pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa? Tutkimustuloksilla saadaan ratkaisu tutkimusongelmaan, joka tässä opinnäytetyössä oli, että vastuullisen sijoittamisen toteutumista Nordealla on arvioitu vähän.

Haastateltavia oli yhteensä neljä, jotka kaikki haastateltiin yksilöhaastatteluna. Haastateltaviksi valikoitui Nordean työntekijöitä, jotka kaikki työskentelevät vastuullisen sijoittamisen parissa. Haastatteluista kolme toteutettiin puhelinhaastatteluna ja yksi verkkohaastatteluna Skypeä välityksellä. Kaikki haastattelut pidettiin huhtikuun 2019 aikana, ja jokainen haastattelu kesti noin puoli tuntia. Haastattelut etenivät teemahaastattelurungon mukaisesti (ks. liite 1). Tutkimuksessa on käytetty vain haastateltavien taustatietoja, jotta he pysyisivät anonyymeinä (ks. taulukko 2).

Taulukko 2. Haastateltavien taustatiedot

Haastateltavat	Tehtävänimike	Työnkuva	Alan työkokemus
Haastateltava 1	Varainhoitaja	Sijoitukset, sijoitussuunnitelmat, asiakkaiden varainhoito	9 vuotta
Haastateltava 2	Yhteysjohtaja	Vastaa Premium konseptista, myynnin tuki Premium ja sijoitusasiantuntijat	11 vuotta
Haastateltava 3	Sustainable savings lead	Liiketoiminnan kehittäminen, vastuullinen säästäminen	10 vuotta
Haastateltava 4	Varainhoitaja	Sijotukset, sijoitussuunnitelmat, asiakkaiden varainhoito	14 vuotta

Haastateltava 1 ja 4 työskentelevät Nordealla varainhoitajana. Työnkuvana heillä on sellaisten asiakkaiden varallisuudenhoito, joilla on varallisuutta vähintään 80 000 € ja enintään puoli miljoonaa euroa. Asiakkaiden kanssa he pyrkivät tapaamaan säännöllisesti kerran vuodessa. Tapaamisissa käydään läpi asiakkaiden sijoituksia ja tehdään sijoitussuunnitelma. Asiakkailta tarkistetaan, onko heille tullut muutoksia heidän henkilökohtaiseen tilanteeseen, joita pitäisi ottaa huomioon sekä

kartoitetaan heidän riskiprofiilia ja katsotaan, vastaavatko sijoitukset edelleen sitä. Haastateltava 2 toimii Nordean yhteysjohtajana Premium Bankingissä. Käytännössä hän vastaa Premium-konseptista sekä myynnin tuesta Premiumissa ja sijoitusasiantuntijoille.

Haastateltava 3 on työskennellyt yli 10 vuotta finanssialalla ja yli kahdeksan vuotta Nordealla. Parhaiten hänen työtään kuvaava tehtävänimike on sustainable savings lead, jolla hän toimii varallisuudenhoidon yksikössä. Hän toimii liiketoiminnan kehityksessä vastuullisen säästämisen parissa. Tällä hetkellä hän vetää projektia Pohjoismaiden tasolla, jossa on mukana myös esimerkiksi rahastojen tuotekehityksen henkilöitä. Hän myös suunnittelee kouluttajien kanssa tarvittavia koulutuksia vastuulliseen sijoittamiseen ja tuotteisiin liittyen. Tavoitteena on kouluttaa Nordean neuvoja.

6 Tutkimuksen tulokset

6.1 Vastuullinen sijoittaminen Nordeassa

Nordean sijoitustuotteiden vastuullisuus

Haastateltava 2 kertoi, että Nordean kaikki sijoitustuotteet, joita he tarjoavat asiakkaille, täyttävät tietyn minimitason vastuullisuudessa. Haastateltavan 3 mukaan Nordea on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet, eli Principles for Responsible Investmentin (PRI), mikä ulkopuolelta määrittelee perustason rahastoihin. Hän kertoi myös, että sen lisäksi perustason rahastoista on otettu kokonaan pois tiettyjä asioita, kuten esimerkiksi yritykset, jotka ovat tekemisissä ydinaseiden valmistuksessa. Kaikkien haastateltavien mielestä Nordean rahastoissa vastuullisuuden arvoina korostuvat päällimmäisenä ESG-asiat.

Haastateltava 2 kertoi Nordean tarjoavan myös erityisen vastuullisia ratkaisuja, jotka sijoittavat ESG-periaatteita edistäviin yrityksiin. Hän näkee velvollisuuden kertoa asiakkaille vaihtoehtoista sekä, miten omilla valinnoilla pystyy aidosti vaikuttamaan

ja voi tehdä asioita vastuullisesti. Haastateltavan 1 mukaan erityisen vastuullisten rahastojen sisälle valitaan yhtiöitä entistä tarkemmin, eli sijoituskohteilla on oltava korkeammat luokitukset vastuullisuus asioissa.

Myös haastateltava 3 mainitsi Nordean erityisen vastuulliset rahastot, joita kutsutaan tähtirahastoiksi. Hänen mukaan näissä rahastoissa vastuullisuus on todella korkealla tasolla, ja yritysten kanssa, joihin sijoitetaan, käydään aktiivista vuoropuhelua.

Aktiivisen vuoropuhelun kautta voidaan vaikuttaa yrityksiin esimerkiksi tuomalla asioita niiden agendalle, vaikuttamalla olemassa oleviin tai tukemalla heitä erilaisissa vastuullisuuden asioissa hyödyntäen Nordean omaa osaamista, hän kertoi.

Haastateltava 4 totesi, että tähtirahastoja olevan monenlaisia, esimerkiksi eri markkinoille suunnattuja. Hänen mukaansa niiden valikoimaa on nyt pyritty jatkuvasti laajentamaan, jotta ne saataisiin mahdollisimman monelle markkinalle ja jokaiselle löytyisi sopiva vastuullinen vaihtoehto.

Nordealla on Sustainable Finance -niminen yksikkö, mikä on haastateltavan 3 mukaan aika tunnettu Pohjoismaissa ja maailmalla. Hän kertoi tämän olevan yksi tekijä, joka auttaa pääsemään oikeisiin keskusteluihin yritysten kanssa. Myös haastateltava 4 totesi, että Nordea on iso toimija, mikä mahdollistaa yhtiökokouksiin osallistumisen ja yritysten ohjaamisen oikeaan suuntaan, jos näin ei ole vielä tehty.

Vastuullisuuden arviointi

Haastateltavan 3 mukaan mitään kansainvälistä standardia ei ole, että mikä on vastuullinen sijoitus. On kuitenkin useita kansainvälisiä tahoja, jotka antavat vastuullisuusarvioita eli -rängeja. Näitä on esimerkiksi NSCI, joka on maailmanlaajuinen yritys ja tuottaa myös indeksejä sekä Sustainanalytics. Hän totesi näiden tuottavan kuitenkin vain lukuja eli kvantitatiivista dataa, kun taas esimerkiksi tähtirahastot perustuvat kvalitatiiviseen dataan, jolloin tutkitaan ja keskustellaan. Hän tarkensi, että yrityksen johdon kanssa käytyä hyvää keskustelua ei voi mitenkään mitata tai sitä, että he kuuntelevat ja on voitu vaikuttaa positiivisesti johonkin yrityksen paikalliseen toimintatapaan.

Nordean Rahastot Nyt -palvelun valikosta löytyy haastateltavan 1 mukaan vaihtoehtona vastuullisuus, millä saadaan kaikki vastuulliset rahastot esiin. Hän kertoi, että sieltä näkee rahastokohtaisesti, ottaako rahasto huomioon kestävää kehitystä, sulkeeko se pois yrityksiä, miten se vaikuttaa ja mitä se suosii.

Haastateltava 4 kertoi, että yhtiöiden hiilijalanjälkeä käytetään myös vastuullisuuden mittarina. Hänen mukaan osassa rahastoista ei käydä ollenkaan vuoropuhelua yritysten kanssa, vaan salkunhoitaja yksinkertaisesti poistaa tietyt yritykset salkusta.

Haastateltava 3 kertoi Nordean käyttävän erityisen vastuullisissa sijoituksissa sustainable selectionia, eli todella tarkkoja valintakriteerejä, miten tuotteita valitaan. Yksi näistä valintakriteereistä on varainhoitajan vastuullisuus, eli onko varainhoitaja tarpeeksi vastuullinen. Tässä yhteydessä varainhoitajalla tarkoitetaan esimerkiksi Nordeaa, joka on varainhoitaja ja ulkomainen Wellington on varainhoitaja. Nordea arvioi kuinka hyvin ulkopuolinen varainhoitaja hoitaa vastuullisuutta, kuinka paljon resursseja he laittavat siihen, onko se uskottavaa ja paljon muita asioita, joiden perusteella voidaan tehdä päätös, onko vastuullisuuden taso riittävä. Jos varainhoitaja ei ole tarpeeksi vastuullinen, heidän kanssaan voidaan tehdä normaaleja rahastoja, mutta ne eivät voi olla osa sustainable selectionia, joka on korkeampi vastuullisuuden taso.

Haastateltava 3 täsmensi, että sen lisäksi tarkistetaan, onko varainhoitaja allekirjoittanut YK:n PRI:n. Kun voidaan todeta, että varainhoitaja on tarpeeksi vastuullinen, heidän tuotteitaan aletaan katsomaan tarkemmin ja arvioidaan, mitkä niistä sopivat sustainable selectioniin, eli vastuulliseen valintaan. Hänen mukaan Nordean omista rahastoista tällä hetkellä noin kymmenen kuuluu tähän. Muiden varainhoitajien rahastoista valitaan parhaat tuotteet käyttäen erilaisia kriteerejä katsomalla esimerkiksi tiettyä toimialaa ja valitaan sieltä ESG-asioiden kannalta parhaimmat.

Hän kertoi myös hiilijalanjäljen olevan yksi arviointikriteeri, koska kyseisissä tuotteissa tulisi olla keskimääräistä pienempi hiilijalanjälki kuin muissa rahastoissa. Lisäksi tarkistetaan, mitä toimialoja tuotteista on poistettu. Hänen totesi, että kun tuote todetaan sopivaksi, erillinen yksikkö tekee lopullisen arvioinnin, onko tuote

tarpeeksi vastuullinen vastuullisen valinnan tuotteeksi. Jos tuotteesta löytyy jotain parannettavaa, kerrotaan mitä parannuksia pitäisi tehdä ja sen jälkeen arvioidaan uudestaan, onko tarvittavat muutokset tehty ollakseen osa sustainable selectionia. Tavoitteena heillä on pitää vastuullisen valinnan raja riittävän korkeana.

Vastuullisuuden hinta

Haastateltava 3 kertoi, että Nordeassa rahastot hinnoitellaan niiden aktiivisuuden mukaan, mistä johtuen esimerkiksi tähtirahastoissa saattaa olla hieman kalliimmat kulut. Tähtirahastot ovat aktiivisia rahastoja, jotka käyvät keskustelua yritysten omistajien kanssa. Korkeammat kulut saattavat haastateltavan 1 mielestä karsia joitain sijoittajia, varsinkin jos vastuullisuus ei ole heille erityisen tärkeää, mutta heitä varten löytyy muita vaihtoehtoja.

Rahasto voi toimia aktiivisesti muistakin syistä kuin vastuullisuuden vuoksi, minkä vuoksi haastateltava 3 koki, että itse vastuullisuus ei maksa, mutta jos vastuullisuus tehdään aktiivisen toiminnan kautta, se maksaa. On myös kuluiltaan edullisempia rahastoja, jotka eivät aktiivisesti vaikuta yrityksiin, vaan ne on valittu muiden tapojen kautta vastuulliseen valintaan. Haastateltava 2 oli myös sitä mieltä, että jos rahastoa hoidetaan aktiivisesti, siitä maksetaan sen mukainen kulu ja samalla saadaan vastuullisuus myös.

Haastateltava 4 kertoi, että Nordealla on myös kuluiltaan edullisempia vastuullisia passiivisia rahastoja, mitkä seuraavat indeksejä, mutta niistä on kuitenkin poistettu epäeettiset yritykset. Hän lisäsi myös, että kun rahastoissa käydään esimerkiksi paljon kauppaa osakkeilla, siitä syntyy kuluja. Hän uskoi, että joillekin kulut merkitsevät enemmän, mutta ei koe, että vastuulliset rahastot olisivat yleisesti kalliimpia, koska erilaisia vaihtoehtoja löytyy.

Vastuullisuus osana sijoitusneuvontaa

Kun asiakas tulee kysymään sijoitusneuvoa, hänelle annetaan sijoitussuositus sen mukaan, minkälaista riskiä ja tuottoa hän haluaa ja määritellään oikea osake- ja korkopaino, kertoi haastateltava 3. Haastateltavan 4 mukaan lisäksi keskustellaan esimerkiksi sijoitusajasta, aiemmasta kokemuksesta ja paljonko asiakas on valmis

seuraamaan omia sijoituksiaan. Haastateltavat 3 ja 4 kertoivat, että tämän kartoituksen jälkeen asiakkaalta kysytään, onko hän kiinnostunut sijoittamaan erityisesti vastuullisesti. Haastateltavan 4 mukaan asiakkaan kanssa käydään läpi, mikä kuvastaa hänen tahtotilaa ja sen mukaan katsotaan, mikä vastuullinen ratkaisu asiakkaalle ehdotetaan.

Haastateltava 3 kertoi, että jos asiakas on todella kiinnostunut ottamaan tavallista korkeamman vastuullisuuden tason ja valmis seuraamaan sijoituksiaan, hänelle voidaan rakentaa sijoitusneuvonta täysin korkeamman tason vastuullisista tuotteista. Hän myös lisää, että sillä ei ole merkitystä, vaikka asiakas kokisi, ettei vastuullisuus ole hänelle ihan kaikista tärkein asia, koska Nordean kaikissa rahastoissa on kuitenkin huomioitu perustaso vastuullisuudessa. Juuri tästä syystä myös haastateltava 2 totesi, että se ei ole vastuutonta, jos ei halua sijoittaa erityisen vastuullisesti. Asiakas voi siis valita joko perustason tai korkeamman tason vastuullisen ratkaisun.

Muutkin haastateltavat kertoivat, että sijoitusneuvontaa annettaessa asiakkaalta kysytään aina, onko hän kiinnostunut sijoittamaan vastuullisesti. Haastateltava 1 kertoi ottavansa asian puheeksi esimerkiksi kysymällä asiakkaalta, ovatko vastuullisuuden asiat tärkeitä hänelle, kun valitaan sijoituskohdetta.

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että asiakkaat tietävät yleensä hyvin mistä on kyse, kun puhutaan vastuullisuudesta ja vastuullisesta sijoittamisesta.

Haastateltavien 1 ja 4 mielestä erityisesti ne henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita asiasta, tietävät hyvin mistä on kysymys. Haastateltava 4 kertoi, että vastuullisuutta käydään läpi asiakkaiden kanssa myös paljon.

Haastateltava 3 kertoi, että asiakkaat tietävät ja ovat kuulleet vastuullisuudesta, mutta joskus he ajattelevat sen olevan jotain muuta, kuten esimerkiksi laskujen maksamista ajallaan. Hänen mielestään tämä on myös vastuullista, mutta sijoittamisessa vastuullisuus ajatellaan eri tavalla. Osa asiakkaista tietää vastuullisuudesta todella paljon, hän totesi, että joskus jopa enemmän kuin henkilökunta, vaikka heitä on koulutettu asiaan. Vastuullisuudella voi olla monta eri merkitystä riippuen mistä asiasta on kyse.

Haastateltava 4 kertoi, että asiakkaille on monesti myös itsestään selvää, että Nordea sijoittaa vastuullisesti. Hänen mielestään asiat vastuullisten rahastojen taustalla ovat voineet olla hieman epäselviä, eikä niitä ole aiemmin oikein markkinoitu mitenkään.

Asiakkaat eivät haastateltavan 2 mukaan välttämättä tiedä, miten he pystyvät vaikuttamaan tai mitä tarkoittaa sijoittaa enemmän vastuulliseen ratkaisuun verrattuna perustason vastuulliseen ratkaisuun. Hänen mielestään voi olla haastava erottaa niitä tekijöitä ja myös Nordean neuvojien kertoa niistä asiakkaille.

Haastateltavan 3 mukaan osa asiakkaita ei ole tottunut, että vastuullisuudesta puhutaan pankkiasioissa ja he miettivät miten se liittyy heidän sijoituksiinsa. Myös haastateltava 4 uskoi, että kaikki eivät ole ajatellut sijoittamista ja vastuullisuutta samassa lauseessa.

6.2 Vastuullisuus pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa

Vastuullisuuden edistäminen

Haastateltava 3 kertoi Nordean edistävän vastuullisuutta monilla eri tavoilla, kuten esimerkiksi Suomessa kouluttamalla nuorisoa raha-asioissa sekä auttamalla ikäihmisiä ja muita tukea tarvitsevia digiasioissa. Myös haastateltava 2 kertoi Nordean työntekijöiden tekevän todella paljon vapaaehtoistyötä digiasioissa, nuorten talouslukutaidon kehittämisessä ja yrityskylä hankkeissa. Hän kokee tämän teeman yhteiskunnan kannalta vastuullisena tekona.

Haastateltavan 1 mielestä Nordea edistää toiminnallaan vastuullisuutta hyvin paljon. Hän kertoi, kuinka vastuullisuuden teemaa on yhä enemmän lisätty esimerkiksi perinteiseen sijoitusneuvontaan. Myös haastateltava 2 kertoi, että hänen oman työnsä puolesta Nordean vastuullisuus näkyy vastuullisessa sijoittamisessa ja vastuullisissa ratkaisuissa, mitä asiakkaille tarjotaan. Hänen mukaan vastuullisuus näkyy Nordealla hyvin laaja-alaisena ja monessa osassa toimintaa, kuten esimerkiksi rahoitusratkaisuissa ja niiden vastuullisuudessa. Hän näkee pankit isossa roolissa vastuullisuuden edistämässä sekä kokee Nordean haluavan olla vastuullinen toimija kaikessa tekemisessä. Haastateltavan 4 mielestä vastuullisuus pankkitoiminnassa on

lisäksi sitä, että asiakas tunnetaan ja hänestä ollaan kiinnostuneita. Hän kertoi, että sitä kautta myös tunnistetaan pankkitoimintaan ja asiakkaaseen liittyviä riskejä, mikä on monille todella tärkeää nykyisin.

Haastateltava 1 koki, että vastuullisten sijoitustuotteiden kautta pystytään vaikuttamaan paremmin isossa kuvassa. Haastateltava 2 totesi, että nykypäivänä varallisuudenhoidon tarve kasvaa koko ajan, koska suomalaiset ja pohjoismaiset asiakkaat vaurastuvat ja heitä kiinnostaa sijoittaminen. Hänen mukaan pankin rooli tulee esiin siinä, miten sijoitustoimintaa tehdään ja miten iso vaikutus sillä on, sijoitetaanko vastuullisiin yrityksiin vai ei. Haastateltava 4 kertoi, että hänen työnkuvassaan vastuullisuus koostuu siitä, että hän antaa asiakkaalle oikean ratkaisun, mikä vastaa hänen tarvettaan.

Haastateltavan 4 mielestä pankkia motivoi vastuulliseen sijoittamiseen halu vaikuttaa siihen, millaiset olosuhteet maailmassa on jatkossa. Hän myös koki, että halu edistää tulevaisuuden kehitystä, tasa-arvoisuutta sekä ympäristön kestävyttä, jotta sitä voidaan jatkossakin hyödyntää, ovat tärkeitä asioita. Hänen mukaan ihmiset ovat entistä enemmän tietoisia omista asioistaan ja kun he ovat tietoisia, he myös tarvitsevat pankilta hyviä vaihtoehtoja vastuullisuuden puitteissa. Hän kertoi, että asiakkaalle voidaan tarjota kokonaispakettia, koska on myös vastuullisia asuntolainoja ja vakuutuksia. Hän uskoo, että Nordea haluaa toimia vastuullisesti ja asiakkaat myös odottavat sitä, minkä vuoksi palveluiden kehityksen on oltava jatkuvaa.

Vastuullisen sijoittamisen merkitys

Haastateltavan 4 mielestä vastuullinen sijoittaminen on sitä, että tiedetään mihin sijoitetaan. Hän kertoi, että esimerkiksi rahastojen kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että tiedetään, millaisia yrityksiä siellä on, mikä niiden toimiala on ja sitä kautta tehdään valintoja.

Haastateltavan 3 mukaan Nordea tarjoaa myös vihreitä asuntolainoja asiakkaille, jolloin he saavat hieman edullisemmän lainan, kun uuden asunnon energiatodistus on kunnossa. Säästämisen puolella taas Nordea tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden

sijoittaa kohteisiin, joissa ESG-asiat on enemmän otettu huomioon. Hän kertoi tämän mahdollistavan asiakkaille omien arvojensa mukaisen sijoittamisen ja että heidän tekemisellä on vaikutus yhteiskuntaan sekä yrityksiin mihin sijoitetaan.

Haastateltavan 3 mielestä vastuullinen sijoittaminen on yksi tapa elää omien arvojen mukaisesti. Myös haastateltava 4 oli sitä mieltä, että omat arvot motivoivat pitkälti vastuulliseen sijoittamiseen. Haastateltavan 2 mukaan asiakkaille voidaan kertoa, että jokainen tekee arjen valinnoissaan päätöksiä, oli ne sitten vastuullisia tai ei, mutta niillä on tietty merkitys. Hänen mielestään sillä on hyvin iso merkitys, miten varoja sijoittaa.

Haastateltava 4 totesi monilla asiakkaila olevan osakkeita, milloin sijoittajan tarvitsee itse tietää enemmän yrityksestä ja sen vastuullisuudesta, kun taas rahastoissa salkunhoitaja vastaa siitä toiminnasta. Haastateltava 3 kertoi olleensa toisessa pankissa töissä noin 10 vuotta sitten ja että siellä oli silloin vastuullisen sijoittamisen rahasto, mutta kysyntää sille ei paljon silloin vielä ollut, lukuun ottamatta joitain kiinnostuneita instituutioita. Hänen mielestä viime vuosina vastuullisuus on erityisesti noussut esille, esimerkiksi mainonnassa nykyään yritykset kertovat olevansa vastuullisia.

Haastateltava 3 uskoi, että ihmiset miettivät yhä enemmän vastuullisuutta eri tavoin, kuten aloittamalla miettien parempia valintoja ostaessaan uusia vaatteita ja edeten syvemmälle sijoittaessaan eläkettä varten, huomaten miten itse voi vaikuttaa ja millaisiin yrityksiin varat on sijoitettu. Myös haastateltavan 1 mielestä asiakkaat ovat koko ajan enemmän kiinnostuneita siitä, millä tavalla heidän varoja hoidetaan ja onko vastuullisuuden teemaa otettu huomioon.

Vastuullisuuden merkitys haastateltaville

Haastateltava 1 on kokenut vastuullisuuden tulleen viime vuosina entistä enemmän osaksi hänen elämäänsä ja alkanut toimimaan sen suhteen aktiivisemmin. Hän kertoi sen näkyvän esimerkiksi vastuullisina valintoina ruokaa ja vaatteita ostaessa sekä sijoituspäätöksiä tehdessä. Myös haastateltava 2 koki, että vastuullisuus on alkanut puhuttelemaan häntä enemmän lähivuosina ja vaikuttanut omaan päätöksentekoon

sekä arjen valintoihin. Hänen mielestään on ollut ihana huomata, että yhteiskunta tekee aika pitkälle valintoja sen perusteella. Hän on myös valitettavasti huomannut, kuinka suuri ja pitkäaikainen vaikutus syntyy, jos yritys toimii vastuuttomasti eikä ajattele ympäristövaikutuksia.

Haastateltava 4 kertoi vastuullisuuden merkitsevän todella paljon, erityisesti ajatellen maailmaa, mihin se on menossa sekä yhteiskuntaa, miten siellä toimitaan. Hänen mielestään on tärkeää, että toimitaan hyvän tavan mukaisesti. Haastateltava 3 näkee vastuullisuuden yleisesi ESG-asioiden kannalta, koska hän tekee töitä vastuullisuuden parissa. Hän miettii vastuullisuutta esimerkiksi lomamatkoja varatessa, onko se lentämisen arvoista, kun se ei ole hyväksi ympäristölle. Hän kertoi myös tasa-arvoasioiden olevan merkityksellisiä. Omassa elämässään vastuullisuuden huomioiminen on hänen mielestään tärkeää, jotta voi olla sinut itsensä kanssa ja turvata hyvän huomisen jälkipolville ja muille ihmisille.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

7.1 Tutkimuksen johtopäätökset

Tutkimuksen aineisto jakautuu teoreettiseen viitekehykseen ja aineiston analyysillä saatuihin tutkimustuloksiin. Johtopäätöksissä teoreettisesta viitekehyksestä ja tutkimuksen tuloksista löydettävien yhtäläisyyksien perusteella aineistoja sidotaan yhteen.

Tutkimustulosten mukaan Nordean kaikki sijoitustuotteet täyttävät perustason vastuullisuudesta. Nordea tarjoaa myös korkeamman vastuullisuustason tuotteita, kuten tähtirahastoja. Korkeamman vastuullisuuden rahastoissa on arvioitu tarkasti yritysten ESG-asiat ja heidän kuuluu edistää näitä asioita. Tutkimustulokset myös osoittivat, että korkeamman tason vastuullisten rahastojen hiilijalanjäljen tulee olla keskimääräistä alhaisempi. Rahastojen hiilijalanjälki -julkaisun (2018) mukaan hiilijalanjäljen huomioiminen on hyvä tapa torjua ilmastonmuutosta.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordean korkeamman vastuullisuustason rahastot käyvät aktiivista vuoropuhelua yritysten kanssa, mihin sijoittavat. Näin ne pyrkivät vaikuttamaan yrityksen toimintaan positiivisesti. Jos yritys ei suostu muuttamaan toimintatapojaan Nordea luopuu lopulta kyseisestä sijoituksesta. Oeverin (2016) mukaan tällaisessa tilanteessa yhtiö ei ole täyttänyt vastuullisen sijoittamisen arvoja, minkä vuoksi se on suljettu kokonaan pois.

Donathanin, Ionanin ja Mandimursiran (2018) mukaan osakkeenomistajille on mahdollisuus ottaa aktiivinen rooli yrityksissä sekä vaikuttaa heidän toimiin ja näin varmistaa, että yritys kunnioittaa lupauksiaan vastuullisuudesta. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että tämä on tapa miten Nordea vaikuttaa yrityksiin joihin se sijoittaa. Tuloksien mukaan Nordealla on mahdollisuus isona omistajana olla mukana yritysten päätöksen teossa ja tuoda asioita heidän agendalle sekä äänestää asioista.

Tuloksista ilmeni, että tietyt toimialat on Nordean rahastoista täysin poissuljettu. Humphrey, Warren ja Boon (2016) mukaan tyypillisimpiä poissuljettuja aloja ovat esimerkiksi ase-, sota- ja ydinteollisuus. Tutkimuksen tulokset paljastivat, että Nordean rahastot eivät sijoita ollenkaan yrityksiin, jotka ovat esimerkiksi tekemisissä ydinaseiden valmistuksen tai ydinaseohjelmien kehittämisen kanssa. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että monilla asiakkailla on paljon osakkeita, jolloin heidän on itse tutkittava yritysten taustat, mihin sijoittavat. Rahastoissa tätä vastuuta ei ole, koska salkunhoitaja vastaa rahaston vastuullisuudesta ja raportoi siitä sijoittajille.

Vastuullinen sijoittaminen oli vastuullisen sijoittamisen oppaassa (2017) määritelty nimenomaan ESG-asioiden huomioimisena sijoitustoiminnassa. Sen mukaan myös YK:n PRI on vaikuttanut merkittävästi instituutiosijoittajien käsitykseen vastuullisesta sijoittamisesta. Tutkimuksen tuloksista nousi esiin, että Nordea on allekirjoittanut YK:n PRI:n ja tämän asettavan ulkopuolelta perustason vastuulliseen sijoittamiseen. Nordean edellytys ulkopuolisille varainhoitajille on, että päästäkseen sustainable selectioniin he ovat myös allekirjoittaneet YK:n PRI:n. Myös niiden toiminta sekä tuotteet arvioidaan tarkasti vastuullisuuden kannalta. Nordea pyrkii pitämään vastuullisuuden tason riittävän korkealla sustainable selectionissa. Tutkimuksen tuloksien mukaan kaikki haastateltavat pitävät ESG-asioita Nordean rahastoissa

korostuvina arvoina. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että rahastojen vastuullisuutta arvioidaan tiettyjen tekijöiden kautta ja niihin voidaan myös vaikuttaa (ks. taulukko 3).

Taulukko 3. Vastuullisuus rahastoissa

Vastuullisuuden tekijät rahastoissa					
YK:n PRI	ESG-asiat	Hiilijalanjälki	Kestävä kehitys	Toimialojen poissulkeminen	Vuoropuhelu yritysten kanssa

Opi osakkeet -julkaisun (2003) mukaan rahastosijoittamiseen liittyy merkintä-, lunastus ja hallinnointipalkkioita. Rahaston palkkiot määräytyvät sen aktiivisuuden mukaan eli aktiivisella rahastolla on suuremmat kulut (OSA 6: 2009). Myös tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordean aktiivisissa rahastoissa on hieman korkeammat kulut koska esimerkiksi vastuulliset aktiiviset rahastot käyvät vuoropuhelua yritysten kanssa. Heyfordin (2018) mukaan taas vastuullisten rahastojen palkkiot saattavat olla korkeammat, koska rahastonhoitajat tekevät paljon taustatutkimusta. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että itse vastuullisuus ei maksa vaan rahaston aktiivisuus.

Nordea tarjoaa sijoituspalvelua, joka Sijoituspalveluyritykset -julkaisun (2018) mukaan tarkoittaa sijoitusneuvontaa, omaisuudenhoitoa ja rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttamista. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordea on ottanut vastuullisuuden pysyvästi osaksi sijoitusneuvontaa. Asiakkaalta kysytään sijoitusneuvonnan yhteydessä kiinnostaako häntä vastuullinen sijoittaminen. Jos asiakasta kiinnostaa vastuullinen sijoittaminen, hänelle voidaan tarjota korkeamman vastuullisuuden tuotteita ja jos ei, hän saa silti perustason vastuullisen ratkaisun.

Tulokset osoittivat, että Nordea tekee jatkuvaa kehitystyötä tuodakseen asiakkaille uusia vastuullisia tuotteita ja raportoivat sijoittajille vastuullisten tuotteiden menestyksestä. Myös Satulin (2018) mukaan kuluttajat vaativat yhä enemmän vastuullisuutta sekä tietoa yrityksen toiminnasta. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordean asiakkaat yleensä tietävät hyvin mistä vastuullisuudessa ja vastuullisessa sijoittamisesta on kyse. Usein vastuullisuutta ei välttämättä osata yhdistää pankkiasioihin ja sijoittamiseen tai se ajatellaan eri tavalla.

Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että pankilla on iso rooli vastuullisuuden edistämässä ja yksi tapa on harjoittaa vastuullista sijoitustoimintaa. Vastuullisten sijoitustuotteiden kautta on mahdollista vaikuttaa isossa kuvassa. Myös talousrikosten estäminen ja vastuulliset rahoitusratkaisut korostuivat tuloksissa vastuullisen toiminnan edistämisen keinoina. Niskalan, Pajusen ja Tarna-Manin (2013) mukaan yrityksiä on kannustanut vastuulliseen toimintaan erityisesti sijoitus- ja rahoitusmaailman kiinnostus yritysten vastuullisuudesta.

Vastuullinen finanssiala -julkaisun (2019) mukaan finanssialan tärkeitä vastuullisuusteemoja on nuorten talousosaamisen edistäminen. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että Nordean työntekijät tekevät paljon vapaaehtoistyötä auttamalla nuoria talouslukutaidossa sekä opastamalla ikäihmisiä ja muita apua tarvitsevia digiasioissa. Tämä oli haastateltavien mielestä merkittävää yhteiskuntavastuuta.

Kaikkien haastateltavien mielestä vastuullisuus on tullut viime vuosina enemmän esiin. Korpelan (2018) mukaan vastuullinen sijoittaminen on nouseva trendi, etenkin nuorten keskuudessa. Hänen mukaan vastuullisella sijoittamisella voi vaikuttaa maailmaan. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että omat arvot motivoivat vastuulliseen sijoittamiseen. Myös mahdollisuus vaikuttaa maailman olosuhteisiin ja tulevaisuuden turvaaminen jälkipolville korostuivat tuloksissa. Myös Erkkilän (2017) mukaan vastuullinen sijoittaminen on yleistynyt ja vastuulliset sijoittajat ovat lisääntyneet noin 30 prosenttia vuodessa viimeisen kymmenen vuoden aikana.

7.2 Pohdinta

Tutkimuksen toteutus onnistui hyvin, koska aihe on erittäin pinnalla ja haastateltavilla oli paljon laadukasta tietämystä tutkimusaiheesta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä on vastuullinen sijoittaminen Nordeassa? Miten vastuullisuus näkyy pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa? Tutkimuksen tavoite saavutettiin ja kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset. Litterointi ja sisällönanalyysi tehtiin välittömästi haastattelujen jälkeen, mikä paransi tutkimuksen luotettavuutta ja auttoi löytämään haastatteluista tärkeimmät pääkohdat. Tulosten avulla selvisi Nordean vastuullisen sijoittamisen prosessi, vastuullisuuden merkitys pankkitoiminnassa ja sijoittamisessa sekä Nordean työntekijöiden kokemukset vastuullisuudesta.

Haasteina tutkimuksen toteutukseen oli lähteiden saatavuus, koska pääsyä kirjastoon ei ollut. Tutkimuksen teoriaosuus oli lähes täysin verkkolähteiden varassa, mutta onneksi niitä löytyi monipuolisesti. Verkkolähteinä käytettiin esimerkiksi verkkokirjoja, verkkosivuja, akateemisia artikkeleita ja julkaisuja. Suurin osa verkkolähteistä oli kirjoitettu viimeisen viiden vuoden aikana, joten lähteet olivat ajan tasalla, eikä ongelmaa vanhentuneesta tiedosta näin syntynyt. Englanninkielisiä artikkeleita ja tutkimuksia aiheesta löytyi hyvin, mitä opinnäytetyössä hyödynnettiin kotimaisten lähteiden joukossa. Englanninkielisten lähteiden haasteena oli, että esimerkiksi Yhdysvalloissa on täysin erilaiset vaatimukset vastuullisuudesta, kuin Euroopassa. Tästä syystä täytyi valikoida englanninkielisiä lähteitä jotka oli luotu Euroopassa, jotta ne olisivat relevantteja myös Suomen tasolla. Erityyppisten lähteiden käytöllä tutkimuksen luotettavuus parani.

Vastuullisuudesta sijoitustuotteen valintakriteerinä löytyi tutkimuksia ja eri tahojen tuottamia kyselyitä, jotka toivat täydentävän lisän teoreettiseen viitekehykseen. Kvalitatiivinen tutkimusote sopi hyvin, koska aihetta ei ollut aiemmin tutkittu pankin näkökulmasta ja sen avulla saatiin yksityiskohtaisempaa tietoa prosesseista. Hermeneuttinen tutkimusstrategia mahdollisti aiheen tarkastelun useasta eri

näkökulmasta ja tuki aihetta, koska vastuullisuudessa on kyse yhteiskunnallisesta ilmiöstä.

Tutkimustuloksista olisi saanut syvempää ja yksityiskohtaisempaa tietoa, jos tutkimus olisi toteutettu pankki x:nä. Koska tutkimuksessa käytettiin Nordean nimeä, täytyi varmistaa, että kaikki tutkimuksessa käytetty tieto on julkista eikä riko salassapitovelvollisuuksia tai liiketoimintasalaisuutta. Tutkimuksen rajaus onnistui hyvin, koska vastuullisuus korostuu Nordean sijoitustuotteista eniten rahastoissa. Myös tutkittavilla oli eniten tietoa kyseisistä tuotteista. Rahastot ovat myös ei niin kokeneille sijoittajille helposti lähestyttävä vaihtoehto ja niiden valikoima on laaja. Rahastoissa salkunhoitaja huolehtii rahaston vastuullisuuden suunnitelman noudattamisesta ja raportoi siitä sijoittajille. Tutkimuksen tarkan rajauksen vuoksi haastateltavien määräksi riitti hyvin neljä.

Haastateltavien harkinnanvarainen valinta onnistui hyvin, koska haastateltaviksi saatiin useista eri rooleista työntekijöitä, jotka kaikki työskentelevät vastuullisen sijoittamisen parissa. Osa haastateltavista myy vastuullisen sijoittamisen tuotteita ja osa on niiden luomisessa ja kehitystoiminnassa mukana. Haastateltavien laadukkuus paransi tutkimuksen luotettavuutta. Haastateltavia olisi voinut olla enemmän, mutta tarvittavat tulokset saatiin hyvin neljällä haastattelulla. Teemahaastattelu sopi hyvin tiedonkeruumenetelmäksi, koska se antoi haastateltavalle vapauden kertoa teemoista yksityiskohtaisemmin ja laajemmin. Puolistrukturoidulla haastattelulla tutkimuksen aiheesta saatiin parempi ymmärrys, kun liian strukturoitu olisi helposti supistanut tiedon määrää.

Haastattelut toteutettiin puhelimitse ja Skypen välityksellä, mikä asetti haasteita, koska eleet ja kehonkieli jäi täysin puuttumaan. Luotettavuuden parantamiseksi kaikki haastattelut äänitettiin ja heti jokaisen haastattelun jälkeen ne litteroitiin yleiskielisesti. Litteroitu aineisto analysoitiin ja tuloksia peilattiin teoriaan. Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi yhtäläisyydet teoriassa ja tutkimustuloksissa. Teoria tuki sisällöllään tutkimustuloksia selventäen käsitteitä ja kansainvälisiä säädöksiä sekä antoi pohjan tutkimukselle, jotta empiirisessä osuudessa voitiin tarkastella asioita syvemmin.

Tutkimuksen luotettavuuteen on voinut vaikuttaa se, että tutkija on töissä tutkittavassa organisaatiossa. Toisaalta tämä kuitenkin mahdollisti laadukkaiden haastateltavien löytämisen organisaation sisältä. Jatkotutkimuksen aiheesta voisi tehdä esimerkiksi vertaamalla kahden tai kolmen Suomen suurimman pankin vastuullisuutta tai vastuullista sijoittamista ja miten sitä käytännössä toteutetaan. Vertailemalla eri pankkien toimintatapoja saataisiin laajempaa kuvaa, miten Suomen tasolla vastuullista sijoittamista toteutetaan pankeissa ja löytyykö jotain eroja, jos vertaa isomman kansainvälisen organisaation tapoja pienempään vain kotimaisilla markkinoilla toimijaan. Tutkimuksesta tulisi hieman laajempi tällöin, mutta hyvin rajattuna se olisi helposti toteutettavissa.

Lähteet

About the PRI. N.d. Principles for Responsible Investment. Viitattu 25.2.2019.
<https://www.unpri.org/about-the-pri>.

Banking. N.d. UNEP Finance Initiative. Viitattu 7.5.2019.
<https://www.unepfi.org/banking/banking/>.

Blomster, H. 2018. 7 näkökulmaa – riski, tuotto ja tulos. Salkunrakentajan sivujen julkaisu. Viitattu 29.3.2019. <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/02/riski/>.

Brooks. I. 2015. Making Sustainable Attainable. The European Financial Review. Viitattu 9.5.2019. <http://www.europeanfinancialreview.com/making-sustainable-attainable/>.

Donath, L.E., Ioan, R. & Mandimutsira, T. 2018. Evaluating the Performance of Socially Responsible Investment Funds. Scientific Annals of Economics and Business. Viitattu 8.5.2019. <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/saeb.2018.65.issue-2/saeb-2018-0008/saeb-2018-0008.pdf>

Erkkilä, J. 2017. Nordean tutkimustulos: Vastuullinen sijoittaminen toi huikeasti ylituottoa. Salkunrakentaja-julkaisut. Viitattu 2.4.2019.
<https://www.salkunrakentaja.fi/2017/09/nordean-tutkimustulos-vastuullinen-sijoittaminen-toi-huikean-ylituottoa/>.

Hartikainen, S. 2018. Vastuullinen sijoittaminen piensijoittajan näkökulmasta. Theseus Opinnäytetyö, AMK. Saimaan ammattikorkeakoulu, laskentatoimi, liiketalouden koulutusohjelma. Viitattu 15.4.2019.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/154406/HartikainenSanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Heikkilä, T. 2016. Mikä on aktiivinen rahasto? Sijoittaja.fi-sivuston julkaisut. Viitattu 29.3.2019. <https://www.sijoittaja.fi/38222/mika-on-aktiivinen-rahasto/>.

Heyford, S.C. 2018. Socially responsible mutual funds. Investopedia artikkeli. Viitattu 4.4.2019.
<https://www.investopedia.com/articles/mutualfund/03/030503.asp>.

Hermeneuttinen tutkimus. 2018. Jyväskylän yliopisto, KOPPA. Viitattu 8.3.2019.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/hermeneuttinen-tutkimus>.

Humphrey, J.E., Warren, G.J. & Boon, J. 2016. What is different about socially responsible funds? A holdings based analysis. Viitattu 10.4.2019.
<https://janet.finna.fi>. Proquest tietokanta.

Huuskonen, H. 2017. Vastuullisen sijoittamisen suosio kasvaa – mahdollistaa myös tuottojen paranemisen. Sijoittaja.fi artikkeli. Viitattu 4.4.2019.
<https://www.sijoittaja.fi/58781/vastuullisen-sijoittamisen-suosio-kasvaa-mahdollistaa-myos-tuottojen-paranemisen/>.

Hyvä pankkitapa. 2015. Finanssialan keskusliiton julkaisu. Viitattu 4.4.2019.
http://www.finanssiala.fi/materiaalit/hyva_pankkitapa.pdf.

Instituutiosijoittaja. 2016. Finsif, sanasto. Viitattu 25.2.2019.
<https://www.finsif.fi/explandict/instituutiosijoittaja/#>.

Jetsonen, J. 2018. Vastuullinen sijoittaminen ja vastuullisten rahastojen kannattavuus. Opinnäytetyö, AMK. Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma. Viitattu 15.4.2019.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/146613/Jetsonen_Johanna.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Kananen, J. 2011. Rafting through the thesis process. Step by step guide to thesis research. E-kirja. Viitattu 24.2.2019. <https://janet.finna.fi>.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 19.3.2019. <https://janet.finna.fi> .Booky verkkokirjahylly.

Karhapää, P. 2018. Mullistaako riippumaton sijoitusneuvonta alan? Arvopaperi.fi. Viitattu 5.4.2019. <https://www.arvopaperi.fi/kumppaniblogit/springvest/mullistaako-riippumaton-sijoitusneuvonta-alan/1783b0dd-61c6-3b22-85a4-b058526ccb1>.

Kirjallisuusselvitys. N.d. Virtuaaliyliopiston tutkimusmenetelmät. Taideteollinen korkeakoulu. Viitattu 12.4.2019.
http://www2.uiah.fi/virtu/materiaalit/tuotetiede/html_files/120_kirjallisuus.html#herm.

Kohti vastuullista tulevaisuutta. 2018. Nordean uutiset ja lehdistötiedotteet. Viitattu 12.4.2019. <https://www.nordea.com/fi/media/uutiset-ja-lehdistotiedotteet/news-group/2018/>.

Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. 2017. Yritysvastuu: johtamisen uusi normaali. Viitattu 3.4.2019. <https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/fi/s/ak/kirjat/yritysvastuu-johtamisen-uusi-normaali>.

2017/yritysvastuun-johtaminen/ylatason-ohjeistuksia-ja-saantelya/
Kauppakamaritieto ammattikirjaston verkkokirja.

Korpela, E. 2018. Maailman pelastaminen vai lisää riihikuivaa – vastuullinen sijoittaja haluaa molemmat. Yle uutiset. Viitattu 11.4.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10415260>.

Laadullinen tutkimus. 2015. Jyväskylän yliopisto KOPPA tutkimusstrategiat. Viitattu 12.4.2019.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.

Littauer, S.L. 1994. Keys to successful stock investing. Viitattu 12.4.2019.
<https://janet.finna.fi>. EBSCO tietokanta.

Lähdevuori, L. 2019. Vastuullisuus teettää töitä rahastonhoidossa – ESG-prosessi rahastoissa ei vielä tarkoita, että rahasto olisi erityisen vastuullinen. Kauppalehden uutiset. Viitattu 12.4.2019. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/vastuullisuus-teettaa-toita-rahastonhoidossa-esg-prosessi-rahastossa-ei-viela-tarkoita-etta-rahasto-olisi-erityisen-vastuullinen/ac30b54d-ee47-49d9-83dc-0c16ed26be19>.

Matteini, C. 2018. Sustainable Investing for Institutions. A Case Study. EBSCO. Viitattu 10.4.2019. <https://janet.finna.fi>. EBSCO tietokanta.

Miten aloitan rahastosäästämisen? 2016. Sijoitusrahastot-verkkosivun julkaisu. Viitattu 28.3.2019. <https://sijoitusrahastot.org/tag/hajauttaminen/>.

Mitä sijoittaminen on? N.d. Pedanet-koulutukset. Viitattu 4.4.2019.
<https://peda.net/p/teemu.heino%40edupori.fi/pedanet-koulutukset/esimerkit/2sjs/mso>.

Määritelmä yleisimmin käytetyille tunnusluvuille. N.d. Aktia säästä ja sijoita. Viitattu 11.5.2019. <https://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/rahastot/tunnusluvut>.

Niskala, M., Pajunen, T. & Tarna-Mani, K. 2013. Yritysvastuu. Raportointi- ja laskentaperiaatteet. KHT-media Oy. Helsinki. Viitattu 25.2.2019.
<https://janet.finna.fi>.

Nordea – Sykettä Talouteen. 2017. Mikä on tehokkain keino ilmastonmuutosta vastaan? Viitattu 10.4.2019. <https://studio.kauppalehti.fi/nordea-syketta-talouteen/sijoittajan-pulssi-mika-on-tehokkain-keino-ilmastonmuutosta-vastaan>.

Nordea's survey: Finnish women are responsible and cautious investors. 2018. Nordea.com uutiset ja lehdistötiedotteet. Viitattu 8.5.2019.

<https://www.nordea.com/fi/media/uutiset-ja-lehdistotiedotteet/press-releases/2018/06-06-11h00-nordeas-survey-finnish-women-are-responsible-and-cautious-investors.html>.

Nordea Position Statement on Climate Change. N.d. Nordea.com. Viitattu 30.4.2019. https://www.nordea.com/Images/35-235388/Nordea_Position_Statement_Climate_Change.pdf.

Näin aloitat osakesijoittamisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle. 2017. Pörssisäätiö. Viitattu 11.5.2019. <http://www.porssisaatio.fi/blog/2017/12/10/nain-aloitat-osakesijoittamisen-eli-nyrkkisaantoja-aloittelijalle/>.

Oever, R. 2016. Miksi vastuullisuus on tärkeää? Morningstar-analyysit. Viitattu 1.4.2019. <http://www.morningstar.fi/fi/news/148373/miksi-vastuullisuus-on-tärkeää.aspx>.

Opi osakkeet. 2003. Helsingin arvopaperi- ja johdannaisporssi, Selvitysyhtiö Oy julkaisut. Helsinki: HEXGATE.

OSA 6. 2009. Millaisia palkkioita rahastoyhtiöt perivät. Morningstar artikkelit. Viitattu 3.4.2019. <http://www.morningstar.fi/fi/news/83098/osa-6-millaisia-palkkioita-rahastoyhti%C3%B6t-periv%C3%A4t.aspx>.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 24.2.2019. <https://janet.finna.fi/> , Alma Talent Pro Verkkokirjahylly.

Rahastojen hiilijalanjälki. 2018. FIM, vastuullinen FIM. Viitattu 2.3.2019. <https://www.fim.com/fi/fim/vastuullinen-fim/rahastojen-hiilijalanjalki/>.

Rahastosijoittaminen, mihin kiinnittää huomiota? 2019. Sijoitusrahastot.org. Viitattu 11.5.2019. <https://sijoitusrahastot.org/rahastot-sijoitusrahasto-opas/rahastosijoittaminen/>.

Read the principles. N.d. UNEP Finance Initiative. Viitattu 7.5.2019. <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/read-the-principles/>.

Real banking for the real economy. 2013. Global alliance for banking on values research comparing sustainable bank performance with the largest banks in the world. Viitattu 9.5.2019. http://www.gabv.org/wp-content/uploads/New-13-5923_GABV_report_Washington_07mvd1.pdf

Responsible investment policy. 2019. Nordea.com. Viitattu 30.4.2019. https://www.nordea.com/Images/35-227926/RI_Policy_FEBRUARY_2019_v3.pdf.

Ruotsalainen, S. & Kuivalainen, J. 2019. Osakesäästäjien näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta. Opinnäytetyö, AMK. Savonia-ammattikorkeakoulu. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. Viitattu 15.4.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/161528/Ruotsalainen_Sara%20ja%20Kuivalainen_Jenna.pdf?sequence=3&isAllowed=y.

Räisänen, P. 2018. Nordea: Nuoret pitävät vastuullisuutta tärkeämpänä sijoittamisen kriteerinä. Kauppalehden uutiset. Viitattu 12.4.2019. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/nordea-nuoret-pitavat-vastuullisuutta-tarkeimpana-sijoittamisen-kriteerina/0ce91918-b529-3dd6-8465-ce1cf6092908>.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.2.2019. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>.

Santaharju, T. 2017. Markkinoilla on nyt joutsenmerkittyjä sijoitusrahastoja – tiukin ehdoin. Yle uutiset. Viitattu 5.4.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-9876549>.

Satuli, H. 2018. Vastuullinen sijoittaminen valtavirtaistuu – sijoittaja voi nyt sekä tehdä hyvää että tienata hyvin. Op.media, chydenius. Viitattu 2.4.2019. <https://op.media/chydenius/vastuullisuus/vastuullinen-sijoittaminen-valtavirtaistuu-sijoittaja-voi-nyt-seka-tehda-hyvaa-etta-tienata-hyvin-0b430981b347404b99face4057072557>.

Shuttleworth, M & Wilson L.T. N.d. Qualitative reasearch design. Explorable verkkosivut. Viitattu 15.4.2019. <https://explorable.com/qualitative-research-design>.

Sijoitus. N.d. Taloussuomen artikkeli. Viitattu 7.5.2019. <https://www.taloussuomi.fi/sijoitus>.

Sijoituspalveluyritykset. 2018. Finanssivalvonnan nettisivut. Viitattu 5.4.2019. <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/sijoituspalvelun-tarjoajat/>.

Sijoitusrahasto-opas. 2009. Pörssisäätiön opas kaikille sijoitusrahastoista kiinnostuneille. Viitattu 28.3.2019. http://www.porssisaatio.fi/en/wp-content/uploads/2012/01/28002-sijoitusrahasto_opas_FI_lores.pdf.

Sijoitus rahasto-opas. 2015. Pörssisäätiön julkaisu. Viitattu 1.4.2019. http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.

Simola, U. 2019. Sijoittaja arvostaa vastuullisuutta – EU haluaa helpottaa yritysvastuun arviointia. Viitattu 11.5.2019.

<https://www.taloustaito.fi/Rahat/sijoittaja-arvostaa-vastuullisuutta--eu-haluaa-helpottaa-yritysvastuun-arviointia/>.

Sustainability Report. 2018. Nordea.com. Viitattu 30.4.2019.

<https://www.nordea.com/Images/35-304475/Nordea%20Sustainability%20Report%202018.pdf>.

Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. 2019. Finanssiala ry:n tekstiraportti.

Viitattu 8.5.2019.

http://www.finanssiala.fi/materiaalit/SLM%202019_Tutkimusraportti.pdf.

Toimivatko vastuulliset rahastot niin kuin sanovat? 2016. Morningstarin toimituksen nettisivut. Viitattu 19.3.2019.

<http://www.morningstar.fi/fi/news/148667/toimivatko-vastuulliset-rahastot-niin-kuin-sanovat.aspx>.

Tutkimuksen toteuttaminen. 2010. Jyväskylän yliopisto KOPPA. Viitattu 15.4.2019.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen#tutkimustulosten-luotettavuus>.

Vastuullinen finanssiala. 2019. Edistämme kestäväää kehitystä, finanssialan linjaukset.

Viitattu 4.4.2019. <http://www.finanssiala.fi/linjaukset/vastuullisuus>.

Vastuullisen sijoittamisen opas. 2017. Ensimmäiset askeleet kohti vastuullisempaa sijoitussalkkua. Finsifin julkaisu. Viitattu 25.2.2019. https://www.finsif.fi/wp-content/uploads/2017/02/Finsif_taitto_vedos_lowres.pdf.

Vastuullisuus liiketoiminnan ytimessä. 2019. Elinkeinoelämän keskusliiton verkkosivut. Viitattu 4.4.2019. <https://ek.fi/mita-teemme/energia-liikenne-ja-ymparisto/vastuullisuus/>.

Yhteenveto Nordeasta. 2019. Tietoa Nordeasta. Viitattu 10.4.2019.

<https://www.nordea.com/fi/tietoa-nordeasta/keita-olemme/Yhteenveto-Nordeasta/>.

Liitteet

Liite 1. Teemahaastattelun runko

Haastattelun tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitä vastuullinen sijoittaminen on Nordealla.

Haastateltavan taustatiedot

Tehtävänimike:

Asema:

Työnkuva:

Työkokemus:

Johdatus tutkimusaiheeseen

Mitä vastuullisuus merkitsee sinulle?

Teemat

Vastuullisuus pankissa

Vastuullinen sijoittaminen Nordeassa

Vastuullisen sijoittamisen näkyvyys työnkuvassa